
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

7 březen
2005–6
68. ročník

OBSAH

(English summary see page no. 27)

Rámcové vzdělávací programy	3
Ze vzdělávací nabídky	4
Interdisciplinárne vzťahy	5
Spolupráce se školami	6
Střední odborné školy	7
Informační servis	9
Školení pěstitelů	10
Ako ďalej v príprave učiteľov	11
Jízdy zručnosti v šesti kolech	13
„Litomyšl 2006“	14
Soutěž studentů	14
Stredná vinársko-ovocinárska škola v Modre	15
120. výročí založení	17
História Združenej strednej školy Liptovský Mikuláš ...	19
Prostějovské továrny na stroje	20
Josef Benýšek	22
Víte, co je oskeruše?	24
Veletrhy TECHAGRO, SILVA REGINA a ANIMAL VETEX	25
Agrokomplex – výstavnictvo Nitra	27
Contents	27

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

Čas pro nové technologie

9. mezinárodní
veletrh
zemědělské techniky
www.techagro.cz

8. mezinárodní
veterinární
veletrh
www.animal-vetex.cz

9. mezinárodní
lesnický
a myslivecký veletrh
www.silva-regina.cz

- silná mezinárodní účast
- hlavní téma **Biomasa jako obnovitelný zdroj energie**
- odborné semináře - lesnictví, zemědělství, veterinářství
- jízdy zručnosti traktorem
- výstava hospodářských zvířat
- včelařská výstava
- bohatý myslivecký program
- velká výstava trofejí

slosování vstupenek
o loveckou zbraň
a malotraktor

2. - 6. 4. 2006

Brno - Výstaviště

otevřeno: 9,00 - 18,00 hodin, čtvrtek do 17,00 hodin
vstupné 60,- Kč, zlevněné 30,- Kč

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
CZ - 647 00 Brno
Tel.: +420 541 152 834
Fax: +420 541 153 068
E-mail: techagro@bwv.cz

BVV

Veletrhy
Brno

K ilustraci na obálce: Kresba větvíček tří odrůd angreštu s plody – vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1806

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

a jejich transformace do školních vzdělávacích programů

Pojetí rámcových vzdělávacích programů

Rámcové vzdělávací programy (RVP) vymezují závazné požadavky na cíle, obsah a výsledky vzdělávání v konkrétním oboru vzdělání a základní podmínky realizace. Představují státem stanovený a schválený celostátní rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP), v nichž absolventi získají kvalifikaci, která jim umožní uplatnit se na trhu práce.

RVP se od současných učebních dokumentů liší zejména tím, že kladou důraz na výsledky vzdělávání a na kompetence, které má žák v průběhu vzdělávání získat, učivo je pouze prostředkem k dosažení vytčeného cíle. RVP v odborném vzdělávání by měly být zárukou srovnatelnosti výstupů konkrétního oboru vzdělání absolventů škol z různých regionů, které bude odpovídat aktuálním potřebám trhu práce na dané povolání.

Nové prvky v RVP a jejich transformace do ŠVP

Novými prvky RVP jsou jednak klíčové kompetence a jednak průřezová témata, která by měla být rozpracována tak, aby prostupovala celým školním vzdělávacím programem, všeobecnou a odbornou složkou vzdělávání. Klíčové kompetence, např. jazykové a komunikativní schopnosti, numerické schopnosti, práce v týmu apod., jsou kompetence přenositelné, mají nadoborový charakter a vztahují se spíše k samotným schopnostem jedince.

Průřezová témata Člověk a svět práce, Člověk a životní prostředí, Občan v demokratické společnosti a Informační a komunikační technologie mají výchovně-vzdělávací význam, jsou v RVP začleněna do cílů vzdělávání, do občanských, klíčových a odborných kompetencí, do výsledků vzdělávání i učiva a jsou v jednotlivých částech RVP pojata v různých souvislostech. Jejich cílem je především pozitivní působení na postoje a hodnotovou orientaci mladých lidí, nikoliv rozšiřování vědomostí a dovedností žáků.

¹⁾ V oblasti zemědělsko-potravinářského sektoru jsou vytvořeny návrhy RVP oborů vzdělání: agropodnikání, zahradnictví, zahradník, zemědělec-farmář, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby, veterinářství, lesnictví, vinohradnictví, pekař, cukrář, řezník-uzenář, analýza potravin.

Pozn: v tomto roce se budou připravovat RVP OV rybářství, rybář, mechanizátor lesní výroby a v oblasti potravinářství technologie potravin.

²⁾ V projektu Pilot S jsou ověřovány RVP pro agropodnikání (SOŠ v Humpolci a ve Stříbře), zahradnictví (SZaŠ Ostrava) a pekař (SHŠ Kroměříž).

Průřezová témata v ŠVP lze zpracovat různými způsoby s ohledem na jejich charakter: buď komplexně v samostatně zaměřeném vyučovacím předmětu (či modulu) nebo v uceleném bloku učiva vhodně zahrnutého do některého vyučovacím předmětu (či modulu), nebo rozptýleně v jednotlivých vyučovacích předmětech (či modulech) všeobecně vzdělávací a odborné složky vzdělávání, v praktickém vyučování, nebo i nadpředmětově v žákovských projektech a ve volnočasových aktivitách.

Tvorba RVP

RVP se vytvářejí v Národním ústavu odborného vzdělávání (NÚOV). Na tvorbě odborné části, která vychází z profesního profilu pro příslušný obor vzdělání odpovídající příslušnému povolání (případně typové pozici) se podílejí také školy, které připravují podklady a vyjadřují se k jednotlivým zpracovaným návrhům. Návrhy RVP procházejí také připomínkovým řízením vybranými zástupci sociálních partnerů na národní úrovni, v externích oborových skupinách, které pracují při NÚOV z pověření MŠMT ČR (členy jsou rovněž zástupci sféry práce, např. z profesních svazů, odvětvových ministerstev, komor apod.). Cílem je přispívat k aktuálnosti obsahu kurikulárních dokumentů ve vztahu k měnícím se kvalifikačním požadavkům na povolání v jednotlivých odvětvích a posílit tak významnou roli sociálních partnerů v odborném vzdělávání.

Předpokládaný vývoj RVP

V Národním ústavu odborného vzdělávání se připravovala a upravovala koncepce RVP již od r. 2002. V současné době je v NÚOV připraveno kolem 50 návrhů RVP¹⁾ pro obory vzdělání s nejvyššími počty žáků (přibližně 65 % žáků). V rámci projektu PILOT S bude ověřována koncepce RVP a současně i kompletní RVP pro 24 oborů vzdělání. Do konce června 2006 bude na základě těchto RVP vytvořeno 50 ŠVP²⁾.

V rámci projektu bude zpracován poměrně velký vzorek ŠVP, výsledky budou využity pro případné dopracování RVP a manuálu Metodika tvorby ŠVP a budou sloužit i pro koncepci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeného zejména na tvorbu ŠVP v odborném vzdělávání.

Upravené RVP by se měly začít předkládat ke schvalování na MŠMT ČR. Podle školského zákona (viz § 4 ŠZ) RVP schvaluje a vydává ministerstvo školství po projednání s příslušnými odvětvovými ministerstvy (v oblasti zemědělství s MZe ČR). Předpokládaný termín zahájení předkládání RVP na MŠMT ČR je začátek r. 2007.

Školní vzdělávací programy

Legislativní rámec a podmínky tvorby ŠVP

ŠVP si budou školy zpracovávat na základě schválených RVP ve spolupráci se zástupci sféry práce v jednotlivých regionech. Sociální partneři tak budou moci ovlivňovat cíle a obsah vzdělávání při tvorbě a realizaci ŠVP a přizpůsobovat jej aktuálním regionálním požadavkům a podmínkám. Podle § 185 ŠZ jsou školy povinny do 2 let od schválení RVP pro příslušný obor vzdělání vytvořit si svůj ŠVP.

Vytvoření každého ŠVP by mělo být výsledkem týmové práce vedení školy a pedagogů školy, při tvorbě ŠVP školy

využijí Metodický pokyn pro tvorbu ŠVP (v rámci projektu Pilot S tvorbu ŠVP řídí koordinátor pověřený ředitelem školy a NÚOV poskytuje školám metodickou podporu). Tvůrci ŠVP rovněž zohlední jak reálné možnosti žáků, tak jejich vzdělávací potřeby a podmínky, ve kterých bude vzdělávání realizováno.

Zodpovědnost za tvorbu ŠVP i realizaci výuky má ředitel školy, který je povinen ŠVP zveřejnit a vyvěsit na přístupné místo, neboť ŠVP je veřejným a otevřeným dokumentem, který škola může měnit na základě nových požadavků nebo na základě zkušeností z ověřování v souladu s RVP. Soulad ŠVP s RVP bude kontrolovat ČŠI (viz § 174/2c ŠZ).

Závěrem

Chceme-li naplnit očekávané cíle reformy, které by měly přispět v první řadě k lepší uplatnitelnosti absolventů i ostatních občanů na pracovním trhu, je třeba navázat užší spolupráci se sférou práce zapojením relevantních sociálních partnerů a podpořit tak transparentnost vzdělávání a uznávání kvalifikací různými formami. Zaměřit se na rozšíření vzdělávací nabídky i v rámci celoživotního učení nyní zejména pro tvůrce kurikulárních dokumentů, na rozvoj kariérového poradenství a v neposlední řadě přispět i k větší autonomii škol a ke spokojenosti jednotlivců. Podmínkou pro to je samozřejmě ochota zapojit se a přizpůsobit se novým podmínkám.

Ing. Zorka Husová
Národní ústav odborného vzdělávání Praha

ZE VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY

Sřediní odborné učiliště zemědělské Velká Chuchle

Trenérství dostihových a sportovních koní (41-43-L/507)
– nástavbové studium

- tříletý obor vzdělání (forma studia: dálková, konzultace 1× měsíčně 3 dny)
- podmínky přijetí: výuční list v oboru chovatel koní – jezdec z povolání, chovatel se zaměřením pro chov koní a jezdecktví, jezdec a ošetřovatel dostihových koní nebo příbuzným biologickým oboru
- profilové předměty: chov koní, teorie a taktika jízdy, fyziologie a metodika tréninku, dostihový provoz, jezdecké soutěže, anglický nebo německý jazyk
- ukončení studia: maturitní zkouška z českého jazyka a literatury, matematiky nebo cizího jazyka, fyziologie a metodiky tréninku a komplexní zkouška z ostatních odborných předmětů
- přihlášky se podávají do 20. března, studium bude otevřeno ve šk. roce 2006/07

Jezdec a ošetřovatel dostihových koní (41-53-H/008)

- tříletý obor vzdělání (forma studia: denní, dálkové – konzultace 1× měsíčně 1 den, externí)
- podmínky přijetí: úspěšně ukončené základní vzdělání, zdravotní způsobilost, nízká hmotnost, fyzická zdatnost, zájem o obor
- ukončení studia: závěrečná zkouška (výuční list)
- profilové předměty: chov koní, teorie jízdy, technická zařízení, životospráva jezdce, dostihový řád a provoz, odborný výcvik
- přihlášky do denního studia se podávají do 15. března, dálkové studium bude otevřeno ve šk. roce 2008/09
- možnost ubytování: 800,- Kč/měsíc, stravování cca 60,- Kč denně

Pokračování vzdělávací nabídky a podrobný článek k významným jubileím školy najdete v příštím čísle

INTERDISCIPLINÁRNE VZŤAHY

a ich aplikácia pri tvorbe pracovných listov

Cieľom pripraveného pracovného listu č. 6 je zopakovať, aplikovať do poľnohospodárskej praxe a rozšíriť poznatky z tematického celku **Systém a fylogénéza rastlín**. Vedomosti z tohoto tematického celku využívajú žiaci najmä v predmetoch: rastlinná výroba, pestovanie rastlín a poľ-

nohospodárska prax. Na ilustráciu uvádzame niekoľko úloh pracovného listu s uvedenou problematikou. Riešenie úloh sa zaškrťáva, jedna otázka môže mať jedno ale aj viac správnych riešení.

Pracovný list č. 6

Systém a fylogénéza rastlín

1. Ktorá z uvedených čeľadí má súmerný kvet
 - a) ružovité
 - b) ľaliovité
 - c) ľuľkovité
 - d) bôbovité
2. Do čeľade lipnicovité patrí
 - a) kukurica
 - b) slnečnica
 - c) pšenica
 - d) agát
3. Medzi dvojkľúčolistové rastliny patrí
 - a) konopa siata
 - b) trstina cukrová
 - c) ľan siaty
 - d) proso siate
4. Označte dvojročné byliny
 - a) kôpor voňavý
 - b) hrach siaty
 - c) mrkva obyčajná
 - d) petržlen záhradný

Pracovný list č. 7

Genetika

Predposledným pracovným listom tejto série je pracovný list zameraný na tematický okruh **Genetika**. Predpokladáme, že tak ako 20. storočie bolo érou fyziky a biológie, bude 21. storočie érou genetiky. Pravdepodobne najdramatickejší vývoj zaznamená vo sfére výskumnej i aplikovanej genetiky molekulárna.

Významný slovenský rastlinný fyziológ Miroslav Zima (2002) poukazuje na to, že Slovensko potrebuje využívať vedecké poznatky pre svoj hospodársky a sociálny rozvoj. Javí sa dôležitým zvoliť silnú stratégiu rozvoja biotechnológií, výskumu v oblasti molekulárnej biológie, genetiky, genetických modifikácií a ďalších disciplín podporujúcich rozvoj biologizácie pôdohospodárstva. Nevyhnutné je i rozvíjanie informovanosti a všeobecného vzdelávania vo vzťahu ku geneticky modifikovaným organizmom, k otázkam biologickej bezpečnosti i k riešeniu možných rizík. Preto je dôležité oboznamovať učiteľov základných a stredných škôl s najaktuálnejšími novinkami v oblasti biologického

poznania, genetiku nevynímajúc, tak, aby fundovane vedeli odpovedať na zvedavé žiacke otázky. Ľudia si po dlhé storočia mysleli, že ich budúcnosť je vo hviezdach. Dnes však vieme, že budúcnosť je v ich génoch.

V prípade záujmu o **elektronickú verziu pracovného listu č. 6 a 7** v slovenskej alebo českej mutácii je možné sa kontaktovať na e-mailovej adrese autoriek: **kapitoly.ppx@centrum.cz**

Sériu predkladaných pracovných listov uzatvára pracovný list zameraný na tematický okruh **Ekológia**.

Vopred Vám ďakujeme za Vaše pripomienky, postrehy a námety.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI

Minul se rok s rokem, a než jsme se nadáli, jsme opět vtaženi do nových úkolů a další práci si plánujeme a připravujeme. Velká část té nové práce však navazuje na činnosti předcházející, a tak se s počátkem nového období zpracovávají hodnocení a bilancuje se předešlá činnost. Ústav zemědělských a potravinářských informací, jako rezortní organizace Ministerstva zemědělství ČR, musí svému zřizovateli zdůvodnit, doložit a vyúčtovat svou činnost v předcházejícím roce. A tak se ve zprávách a výkazech opět objevují v minulém roce realizovaná školení, kurzy, vydané publikace a časopisy. A protože toho nebylo v minulém roce zase tak málo, a protože vím, že v ruchu běžného pracovního života doznívajících ohlasy rychle zaniknou, chci ve svém příspěvku připomenout něco z činnosti naší spolupráce se školami.

Na začátku pro nezasvěcené připomenu, že Ministerstvo zemědělství ČR pro snadnější realizaci svých vzdělávacích a dalších záměrů v regionech na základě smluv vytvořilo síť spolupracujících škol, označovaných jako školy sítě Trvalé vzdělávací základny MZe ČR, ve kterých jsou zavedeny zemědělské, potravinářské, lesnické a vodohospodářské obory, a které se podílejí na rezortním odborném vzdělávání. Ústav zemědělských a potravinářských informací při své činnosti spolupracuje s nejrůznějšími vzdělavateli a samozřejmě také se školami Trvalé vzdělávací základny MZe ČR.

Dnes již tradičním pojátkem mezi Ústavem zemědělských a potravinářských informací a školami se zemědělskými, potravinářskými, lesnickými a vodohospodářskými obory je časopis Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola.

Jedním z dlouhodobých a průběžných úkolů odboru vzdělávání a poradenství Ústavu zemědělských a potravinářských informací je zapojování škol do ústavem organizovaného vzdělávání, v podpoře mezinárodní spolupráce škol a v informační podpoře pedagogických pracovníků školských zařízení.

V rámci této spolupráce zorganizoval ÚZPI v průběhu roku 2005 seminář k mezinárodním projektům programu Leonardo da Vinci a pracovní setkání zástupců škol Trvalé vzdělávací základny MZe ČR. Mimo to se podílel na dalších akcích (jednání výkonné rady Asociace škol, přehlídka a soutěž odborných dovedností žáků na Výstavišti v Lysé na Labem, sportovní přehlídka žáků v Podbořanech,

odborná soutěž družstev žáků zemědělských škol ve SZeŠ v Olomouci, oslava výročí školy s propagací činnosti ÚZPI Praha ve SZeŠ v Lanškrounu, odborný seminář pro pedagogy pořádaný Institutem vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity, propagace škol na výstavě Země živitelka v Českých Budějovicích, valná hromada Asociace škol a semináře k projektům IVP ČZU).

Seminář k mezinárodním projektům programu Leonardo da Vinci v Humpolci byl zaměřen na mezinárodní spolupráci a zapojení žáků a pracovníků škol do mezinárodních projektů, na přípravu a tvorbu projektů a na prezentaci úspěšně realizovaných projektů. Referovali zástupci Národního vzdělávacího fondu (program Leonardo da Vinci se zaměřením na projekty mobility), České zemědělské univerzity v Praze (úspěšné pilotní projekty a projekty mobility školy), ÚZPI (účast v projektech, hodnocení projektů) a především sami zástupci jednotlivých škol (zkušenosti s organizováním zahraničních stáží, činnost Asociace evropských zemědělských škol a vzdělávacích institucí). Svým pracovním a praktickým zaměřením byl seminář pracovníky škol velmi dobře přijat.

Pracovního setkání ředitelů a zástupců škol Trvalé vzdělávací základny MZe ČR v Praze se zúčastnili zástupci Ministerstva zemědělství ČR, Ústavu zemědělských a potravinářských informací, Agrární komory ČR a Národního ústavu odborného vzdělávání. Jednání bylo zaměřeno na metodickou a odbornou činnost ÚZPI a na možnosti jejich využívání školami v konkrétních programech, na vyhodnocení zapojení škol v projektech vzájemné spolupráce (např. pořádání Kurzů pro výkon obecných zemědělských činností, Environmentálního vzdělávání pracovníků státní správy nebo v mezinárodní spolupráci, v účasti ve školeních lektorského sboru a vzdělávání v rámci Transferu výstupů vědy a výzkumu, v činnostech spojených s aktualizací Integrovaného systému typových pozic či v pořádání kurzů pedagogického minima pro instruktory žáků na pracovištích praktického vyučování) a na vyhodnocení spolupráce při dalším vzdělávání pracovníků rezortu zemědělství z pohledu jeho uživatelů (AK ČR). Svým obsahem bylo jednání přínosné pro všechny zúčastněné. Cenná byla i možnost výměny informací a především diskuze na základě výsledků dosavadní spolupráce a nabízených možností. Poznatky z tohoto pracovního setkání ÚZPI uplatní při plánování a realizaci úkolů spolupráce se školami v příštím roce.

Spolupráce se školami se v průběhu roku však projevila i zapojením škol Trvalé vzdělávací základny a účastí jejich pracovníků v dalších úkolech a projektech ÚZPI. V roce 2005 to bylo např.:

- organizování kurzu Pedagogického minima pro instruktory žáků na pracovištích praktického vyučování – kurzy pořádaly školy, ÚZPI je pro pořádání tohoto vzdělávání akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, účastníkům poskytl publikace Pedagogické minimum pro instruktory žáků, zajistil závěrečné testy a vydal úspěšným účastníkům osvědčení o absolvování s celonárodní působností,
- pořádání Kurzu pro výkon obecných zemědělských činností – kurzy pořádaly školy a ÚZPI vzdělávání metodicky podpořil, nabízel výukové materiály,
- zapojení do mezinárodní spolupráce – ÚZPI se podílel na implementaci realizovaných projektů, výměně zkušeností a zejména při přípravě a realizaci evropského semináře programu Leonardo da Vinci Agriculture Training – Europe v lednu 2005 v Praze,
- účast ve vzdělávání lektorů pedagogů škol Trvalé vzdělávací základny – školení na aktuální témata (politika rozvoje venkova a možnosti využití Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, potravinářská legislativa, biopaliva, systémy ochrany životního prostředí a integrovaná prevence v zemědělství a potravinářství apod.), které v rámci projektu Školení lektorského sboru MZe ČR, lektorů pedagogů škol trvalé vzdělávací základny připravil a realizoval ÚZPI, absolvovalo zhruba 80 pedagogických pracovníků škol, kteří se následně podíleli na vzdělávání odborné veřejnosti k proškolené problematice,

- účast na vzdělávání k Transferu výstupů vědy a vzdělávání – vzdělávání připravil a realizoval ÚZPI v rámci samostatného projektu (uskutečnilo se 10 seminářů a byly vydány 4 publikace),
- účast při aktualizaci Integrovaného systému typových pozic – v kurzu ÚZPI Příprava spolupracovníků pro aktualizaci kartotéky typových pozic, v připomínkovém řízení a při práci v sektorové radě pro lesní hospodářství,
- působení pedagogů jako lektorů Environmentálního vzdělávání pracovníků státní správy – pro samostatný projekt ÚZPI zajistilo 22 pedagogů na 12 vybraných a do projektu zařazených školách závěrečné proškolení účastníků vzdělávání,
- sběru dat dotazníkové akce pro analýzy systému informačních, vzdělávacích a poradenských aktivit realizovaných v rámci programů rozvoje venkova, na kterém se podíleli pracovníci a žáci 30 škol Trvalé vzdělávací základny v jednotlivých krajích,
- spolupráce při zajišťování kurzů právních norem a legislativy Evropské unie – kurzy, které pořádal ÚZPI, se uskutečnily ve školách v Klatovech, Poděbradech, Bystřici nad Pernštejnem a Rožnově pod Radhoštěm,
- realizace projektu metodické a technické podpory center odborného vzdělávání – školy v Českých Budějovicích a Opavě.

Z uvedeného je patrné, že příležitost pro vzájemnou spolupráci je. Zůstává otázkou, zda nabízené možnosti jsou dostatečné a zda informace o nich jsou snadno dostupné. Veškeré aktivity, které povedou k jejich dalšímu rozvoji, budou vítány.

Ing. Šimon Vondruška
ÚZPI Praha

STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLY

a jejich význam pro vzdělání

Úvodním poznatkem je, že české školství trvale vykazuje dobrou tradici, velmi dobré výsledky ve vzdělání naší generace, a že současná výchova a vzdělávání se stává důležitým nástrojem státní politiky, jak v oblasti středního, tak i vysokého školství. Zde je to hlavně úsek ekologického vzdělávání, které je zaměřeno zejména v oblasti lesnictví na afektivní i kognitivní procesy a které velmi dobře vystihují základní světové trendy ve vyváženosti i celkovém holistickém přístupu. Často používáme další, širší označení jako

„přírodní ekologická výchova“, ale toto současné módní označení by mělo zahrnovat širokou komplexní výchovu člověka v celé její šíři a nikoliv jen úzkou přírodovědní výše.

Druhým poznatkem je i to, že každý jedinec by neměl být spokojen jen se získanými znalostmi ve svém oboru. Zejména v mimoškolní výchově musí pochopit a analyzovat hodnotové postoje, jejich dosah i hloubku lidského

jednání, poznávat metody umožňující řešení komplexních problémů současných generací, seznámit se s modernějšími technologiemi a zejména stále zlepšovat svoje znalosti a zkušenosti. Tyto by následně umožnily širší použitelnost člověka současného století k plnění všech úkolů spojených s trvale udržitelným způsobem života na naší planetě.

Využití poznání místního prostředí, až po probuzení zájmu o etické hodnoty, chování a činy z pohledu starších generací by mělo být trvalou současnou úlohou formování stále dokonalejšího jedince ve stále vyspělejší lidské společnosti. A pro zabezpečení této úlohy jsou střední odborné školy nezastupitelné. Jen ony dokáží ve velmi krátkém čase u studujících requalifikovat jejich znalosti a dovednosti bez zbytečné abstrakce myšlení, jen ony z hlediska stárí, krajové dostupnosti i z pohledu předchozího vzdělání jsou schopny všestranného rozvoje, což pro oblast vysokých škol s užšími specializacemi, s užší, ale daleko vyšší odbornou erudicí ve specializované části oboru neplatí. Pro znalosti o některém oboru, který vychází z jiných základních podkladových znalostí, je studium v širším rozsahu nezbytné...

Rozšíření působení odborných škol do oblasti jednoročních vzdělávacích kurzů

Lesnictví pro nelesníky na příkladu Kanady

Chceme-li zvýšit úroveň vzdělání do oblasti celoživotního vzdělávání v nejružnějších oborech, musí naše školy významnou měrou přispět pro zvýšení celkového vzdělanostního standardu – nejlépe formou vhodných přednáškových cyklů, exkurzemi, ale i zahraničními stážemi. Dále je vhodné průběžné ověřování praktických dovedností včetně rozšiřováním znalostí cizojazyčných ekvivalentů, poznatků z příbuzných či doplňkových předmětů (stolování ale i public relation, práce s médii atd.)

K nestorům mimoškolního vzdělání, kde v jednoročním kurzu lesnické školy studují nelesníci různých profesí, náleží G. R. Morrison z kanadské Vyšší lesnické školy Espanola v Ontariu.

Zdejší okolní farmáři mají značný zájem o zvládnutí základního kurzu, kde kromě hlavní náplně si rozšiřují svoje znalosti v oblasti dřevozpracujícího průmyslu, ekonomiky a financování, v oblasti public relation a řady dalších, pro ně zajímavých oborů. Na této škole pracují s menšími skupinami účastníků (kolem 10–15), školné na počátku kurzu je podmínkou. Vedle výuky teorie v posluchárnách je vzdělání zaměřeno na praktická cvičení ve venkovních prostorách, na audiovizuální prezentaci vhodných filmů,

na přednášky externích lektorů, tvorbu samostatných projektů. Teorie je přednášena v rozsahu 100 vyučovacích jednotek v roce. Každý studijní kurz vychází zejména z regionální i lokální problematiky, takže při návštěvě obdobné školy v Ste-Foy v Quebecu byly preferovány jiné lesnické studijní obory.

Každý roční kurz je zakončen kvalifikovaným pohovorem a závěrečným, neklasifikovaným certifikátem o absolvování a absolvent obdrží sylaby studovaných předmětů, soubor vhodných adres pro spojení s dalšími institucemi a některé další pomůcky či literaturu. Při výuce je patrný kybernetický přístup formou počáteční černé schránky „black box“, pro ověření znalostí se využívá zpětné vazby.

Poznatky realizovatelné v našem odborném lesnickém školství

Základním cílem krátkodobého multifunkčního vzdělávání je dosáhnout vyšší kvality v životě u všech generací a vyšší aktivity obyvatelstva na bázi demokracie, zlepšit život v oblasti mezilidských vztahů, zvýšit úroveň znalostí ve vzájemných souvislostech.

Zejména je vhodné se zaměřit na:

- Podporu školy jako multifunkčního centra – musí se zapojit do spolupráce s okolními institucemi, svazy, zájmovými organizacemi a musí zajistit vzájemný kontakt mezi všemi generacemi i sociálními vrstvami.
- Místně orientované osnovy – zde se ukazuje, že zájmy nemusí vždy vycházet z centrálně daných tezí, ale daleko důležitější je propojení na místní podmínky a hledání nových, netradičních spojení a návazností.
- Aktivní vzájemné působení školy a regionu. Škola má využívat vhodných infrastruktur s tím, že na jedné straně využívá svoje okolní prostředí, na straně druhé je otevřená novým myšlenkám, metodám vzdělávacího procesu. Škola musí hledat nová spojení, vzájemná propojení vedoucí k snížení finanční náročnosti tohoto typu vzdělání. Dostatečná autonomie řízení, spojená s právní subjektivitou je nezbytným předpokladem
- Vzájemnou kooperaci mezi jednotlivými pracovišti i ostatními školami, zejména v oblasti využívání moderní přístrojové a demonstrační techniky.

Vedle odborných předmětů by žáci měli být častěji zapojeni do řešení společenských problémů, od kulturní politiky až po sociální pedagogiku, s prioritními otázkami a problémy řešení jako je alkoholismus, drogové závislosti, funkce rodiny ad. Zde musí škola pomoci překonávat negativní jevy a přejímat i odpovědnost za budoucí uspořádá-

ní společnosti. Vysoké nároky na tento způsob vzdělávání spočívá na kvalitě pedagogů.

Nejen odbornost, ale i kreativita na jedné straně nebo sociální vcítění na straně druhé, to jsou jen některé z atributů při studiu v jednoročních multivzdělávacích kurzech. Výčet vhodných opatření je otevřeným systémem, kde v kterékoliv části vyplývá snaha po dosažení základního cíle. Zvýšení vzdělanosti i mimo rámec svého oboru, uvědomění si, že vše souvisí se vším

Stručně závěrem

Nadhozené téma není všelékem pro urychlené zvýšení vzdělanosti naší společnosti. Řada opatření je třeba zlepšit,

využít co již bylo pozitivního uděláno (významný přínos metody Community Education/W. Seereiter, 1993), mnoho je třeba podstatně zlepšit. Všichni, kteří ubíjejí síly obhroublými seriály typu Big Brothers místo řešení projektů vedoucích k zvýšení atraktivity vzdělávacích modulů, ti všichni by raději měli urychleně pomoci při realizaci strategie lepšího, plnohodnotného života, založeného na ideách humanistu i na nezbytné sounáležitosti s přírodou a životním prostředím člověka.

Základem je člověk – základem je jeho vzdělání – základem je plnohodnotný život na Zemi pro nás i naše následovníky.

Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
SLŠ a VOŠL Trutnov

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise v České republice

Stanovení limitů pro obsah dioxinů a PCB v krmivech a potravinách

Evropská komise přijala nové prováděcí předpisy, kterými se stanoví maximální povolený společný obsah dioxinů a dioxinům podobných polychlorovaných bifenylů (PCB). Pro obsah dioxinů v potravinách živočišného původu a ve veškerých krmivech pro zvířata platily příslušné limity už od července 2002. Pokud však jde o dioxinu podobné PCB, nebylo tehdy k dispozici dostatečné množství dat a vědecky podložených informací, takže pro tyto látky neplatily žádné maximální povolené hodnoty. Od té doby ale byly o polychlorovaných bifenylech podobných dioxinu získány nové údaje, takže se nyní v nové legislativě mohou stanovit závazné limity pro celkový (společný) obsah dioxinů spolu s dioxinu podobnými PCB. Od listopadu 2006 budou z prodeje v EU vyloučeny veškeré potraviny a krmiva, kde součet obsahu dioxinů a jim podobných PCB přesáhne stanovené maximální povolené hodnoty. Dioxiny a PCB mají toxické vlastnosti, které mohou vyvolat celou řadu zdravotních problémů – rakovinu, narušení imunity, poškození nervové soustavy, onemocnění jater a neplodnost.

Komise dává nový impuls podpoře výroby biopaliv

Evropská komise přijala ambiciózní strategii EU pro biopaliva, jejíž součástí je řada potenciálních tržních a právních opatření a opatření založených na výzkumu, na

podporu výroby paliv ze zemědělských surovin. Dokument, který navazuje na akční plán pro biomasu přijatý v prosinci 2005, stanovuje tři hlavní cíle: podporovat biopaliva v EU i v rozvojových zemích; připravit rozsáhlé využívání biopaliv zlepšením jejich konkurenceschopnosti v oblasti nákladů a posílením výzkumu paliv „druhé generace“; podporovat rozvojové země, v nichž může výroba biopaliv podnítit udržitelný hospodářský růst. Zvýšené používání biopaliv přinese četné zisky, neboť se sníží závislost Evropy na dovozu fosilních paliv, omezí se emise skleníkových plynů, vytvoří se nová odbytiště pro zemědělce a otevřou se nové hospodářské možnosti v několika rozvojových zemích.

Reforma společné zemědělské politiky (SZP): Komise navrhuje zjednodušit pravidla státní pomoci a usnadnit krizovou pomoc

Rychlejší podpora zemědělcům v případě krize a zjednodušení administrativy kolem státní pomoci pro zemědělství – to jsou cíle přijatého návrhu nařízení komise. Komise navrhuje, aby pod stávající regulaci výjimek pro státní podporu v zemědělství byly zahrnuty kompenzace škod způsobených nepřízní počasí a chorobami zvířat a rostlin. Tím by se značně urychlilo poskytování státní pomoci zemědělcům v podobných krizových situacích. Komise zároveň navrhuje výrazně zjednodušit stávající regulaci a uplatnit podněty k efektivnějším způsobům zvládání rizik. Pomoc

při řešení následků nepřízně počasí zůstane od roku 2010 v režimu výjimky pouze pod podmínkou, že se farmář proti takovým rizikům zároveň nechá pojistit; kompenzace škod způsobených suchem budou záležet na uplatnění rámcové směrnice pro vodu, kde se požaduje úplná náhrada nákladů vodohospodářských služeb pro zemědělství. V nařízení se také navrhuje novátorský systém „výzev k vyjádření zájmu“ o pomoc v investiční oblasti. Členské státy budou povinny přijmout nejdříve projekty s menšími nároky na požado-

vanou pomoc. Teprve zbývající část prostředků v rozpočtu lze posléze použít na projekty, které požadují větší objem podpory. Tím by se mělo zlepšit přidělování prostředků pomoci z veřejných zdrojů a v ideálním případě by se měl zvýšit počet pracovních míst a celkový růst ve venkovských oblastech. Po konzultacích s členskými státy a zainteresovanými subjekty hodlá Komise toto nařízení uvést v platnost od ledna 2007.

ŠKOLENÍ PĚSTITELŮ

Absolventi se vracejí na místo činu

Školení pěstitelů v obsluze software AGRO-EVIDENCE na počítači se uskutečnilo na Vyšší odborné škole a Střední odborné škole technické v Litomyšli ve dnech 9. a 10. 2. 2006 v plně obsazené učebně výpočetní techniky. Tím tato škola prodloužila již svou třináctiletou pomoc školy pro praxi rostlinné výroby v celé ČR. Ve škole za počítačem s programem AGRO-EVIDENCE za 13leté období usedlo již 332 účastníků. Účastníci upřímně oceňují význam školy na vzdělávání a výchově mládeže. V letošním školení byl přednesen ohlas na kvalitu přípravy studentů pro vysokoškolské studium na strojních a mechanizačních fakultách v celé ČR.

Rostlinná výroba v podmínkách tržního hospodářství EU stále více hledá efektivnější formy a postupy. Nedokáže se uspokojit s hrubými ukazateli dosavadní činnosti a s mlhavou koncepcí založenou na odhadovaných trendech a spontánních návrzích technologií. Moderní manažer konkurenceschopné výroby volá po operativním informačním servisu. Důkazem toho je značná účast zástupců zemědělské prvovýroby na letošním školení obsluhy software pro rostlinnou výrobu na litomyšlské odborné škole. Již po vlastním zahájení a po uvítání účastníků ředitelem školy ing. Milanem Janeckým se otevřela spontánní diskuse na téma významu zdejší odborné školy pro uplatnění svých absolventů v praxi a i ve vlastním životě.

Škola poskytuje své vybavené učebny externistům pro výuku veřejnosti v různých oborech. Kurzy jsou buď večerní, nebo krátké turnusové. Jedním z takových externích turnusových kurzů je již 13. ročník školení pěstitelů pro práci s počítačem a to konkrétně pro obsluhu software AGRO-EVIDENCE od Konsorcia AGRETA, resp. od členské firmy AGROEKO Žamberk, s. r. o. Ročně škola na dva dny uvolňuje vybavenou učebnu pro 15 účastníků školení.

Každý účastník má možnost nejen sledovat procvičované úkony na plátně z data-projekce, ale vše si může individuálně procvičit na přiděleném počítači. Školení vedou přímo tvůrci softwarového produktu.

Softwarový produkt AGRO-EVIDENCE čelí potřebám legislativy rostlinné výroby na území ČR. Legislativa EU již naplno pronikla do našich právních předpisů, zejména pak v resortu zemědělství do oborů ochrany rostlin a hnojení. Jsou jimi vyhlášky: v rámci zákona č. 147/1996 o rostlinolékařské péči ve znění pozdějších předpisů vyhláška č. 329/2004 Sb. o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, v rámci zákona č. 156/1998 Sb. o hnojivech ve znění pozdějších předpisů vyhláška č. 399/2004 Sb. o skladování a způsobu používání hnojiv. Tyto předpisy ukládají zemědělci vést evidenci o pesticidech a hnojivech na předepsaných formulářích. Předepsané formuláře jsou součástí prezentovaného produktu.

Po oba dny v roce vyhledávají školu v Litomyšli agronomové velkých zemědělských firem stejně jako pěstitelé

z řad soukromě hospodařících rolníků, aby se s počítačem a s programem pro rostlinnou výrobu blíže seznámili. Častými návštěvníky jsou rovněž i několikaletí uživatelé programu. Ti se na školení zdokonalují. Úkolem produktu software AGRO-EVIDENCE je sběr, třídění a zpracování dat v rostlinné výrobě. Proces pořízení dat probíhá ve srovnání s ručním zápisem do knihy honů 30× rychleji. Produkt poskytuje široký sortiment výstupních sestav. Na bázi víceúrovňové filtrace operativně vytváří retrospektivní analýzu dat pro stanovení dominantních vlivů tvorby výnosů.

Za celé třináctileté období prošlo kurzy dosud 332 účastníků, větší polovina byla z východních Čech, ale i z odlehlejších míst ČR – Jindřichohradecko, Rokycansko, Kolínsko, Nymbursko, Kroměřížsko, Šumpersko, Třeboňsko, okolí Prahy – byla návštěvnost rovněž významná.

Pomoc školy při organizaci každoročních školení spočívá vedle již zmíněného propůjčení učebny též v osobní účasti ředitele, zaměstnanců a studentů. Této účasti si my, organizátoři a účastníci, vážíme nejvíce. Zejména pak děkujeme

za odbornou výpomoc na hardware, systému a síti počítačové učebny zaměstnancům a externistům (Ing. P. Beneš, RNDr. V. Klusoň a I. Pechanec). Rovněž náš dík patří pohostinné obsluze hostesek z řad studentů. Škola je vším, co utváří tu správnou atmosféru jako základ zdatu náročného vzdělávacího procesu.

**Ing. Jiří Dostál, CSc. a kolektiv
AGROEKO Žamberk, s. r. o.**

AKO ĎALEJ V PRÍPRAVE UČITEĽOV

prírodovedných a poľnohospodárskych predmetov

V dňoch 2. 2. – 4. 2. 2006 sa v školiacom zariadení MŠMT ČR v Tatranskej Štrbe konal už druhý ročník medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „**Príprava učiteľov a výskum v oblasti didaktík prírodovedných, poľnohospodárskych a príbuzných odborov**“.

Na organizácii podujatia sa podieľali tri dlhoročne a úspešne spolupracujúce inštitúcie:

Katedra zoológie a antropológie Fakulty prírodných vied UKF v Nitre (garant: doc. RNDr. Mária Vondráková, CSc.), Katedra učiteľstva a didaktiky biológie Prírodovedeckej fakulty UK v Prahe (garant: doc. PaedDr. RNDr. Milada Švecová, CSc.), Inštitút vzdelávania a poradenstva Českej zemědělskej univerzity v Prahe (garant: prof. Ing. Milan Slavík, CSc.). Organizačný výbor pracoval v osvedčenom zložení: PaedDr. Anna Sandanusová (UKF Nitra), PhDr. Radmila Dytřtová, CSc. (IVP ČZU Praha), RNDr. Barbora Matejovičová, PhD. (UKF Nitra) a Ing. Pavel Krpálek, PhD. (IVP ČZU Praha).

So svojimi príspevkami vystúpilo 65 delegátov z rôznych vysokých i stredných škôl, Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave, Výskumného ústavu pedagogického v Prahe, Národného ústavu odborného vzdelávania v Prahe, Českej i Slovenskej štátnej inšpekcie, Ústavu poľnohospodárskych a potravinárskych informácií v Prahe i Biotechnologickej fakulty Univerzity v Ľublani.

Stretnutie bolo zamerané na výmenu skúseností v oblasti prípravy učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a príbuzných odborov, na výskum so zameraním na pedagogickú prax, na projekty, ktoré sa realizujú na jednotlivých pracoviskách, na možnosti medzinárodnej spolupráce pri výmene pedagógov a študentov a na získavanie didaktických kompetencií budúcich učiteľov.

Účastníci si vypočuli prednášku Ing. Juraja Švejdu, pracovníka TANAP o dopadoch kalamity na flóru a faunu Tatier. Súčasťou programu bol aj poldenná odborná exkurzia priamo do terénu, do kalamitou postihnutých oblastí Tatier.

Problematika přípravy učitelů, pedagogický výskum, mezinárodní projekty budou aj tématy 3. konference, kterou plánují organizátoři v roce 2007 zrealizovat. Preto odporúčame sledovať aj webovú stránku Katedry zoológie

a antropológie FPV UKF v Nitre a IVP ČZU v Prahe, kde sa dozviete ďalšie podrobnosti (www.fpv.ukf.sk/kza, www.ivp.czu.cz).

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

Štrbské pleso

Následky kalamity v Tatrách

Redakční poznámka: Konference se uskutečnila v krásném prostředí Vysokých Tater, které přímo vybízelo řešit otázky vzdělávání biologického charakteru. Dobré organizační zajištění v příjemných jednacích prostorách vytvořilo příznivou atmosféru pro přednášející, posluchače i následné dlouhé diskuze. Propojení teoretických informací s praktickými (odborná exkurze), používání názorných metod a vhodné moderní techniky při prezentaci příspěvků přineslo i přítomným studentům dobrou průpravu k další práci.

Výstižně zvolený úvod – poutavě podaná přednáška vedoucího odboru strážné služby envirovýchovy a propagace TANAP o řešení kalamity ve Vysokých Tatrách i následný, částečně protikladný pohled lesníka na stejnou situaci, dal prostor všem přítomným k vlastním úvahám o optimálním řešení problematiky. „Měly se následky kalamity hned odstranit, nechat bez zásahu, ošetřit jen prostor národního parku? Jak optimálně

skloubit zájmy ochránců přírody, zájmy vlastníků lesů, zájmy měst, obcí a cestovního ruchu? Jak řešit tento problém s ohledem na budoucnost? Tak se účastníci konference hned na začátku plně dotkli hostitelského prostředí. Úvodní večerní program byl vhodně doplněn první přednáškou zaměřenou na vliv nadměrné turistiky na horskou vegetaci a půdu.

Další dva dny probíhalo jednání společné a jednání v sekcích. Některá z přednesených témat by mohla zaujmout i naše čtenáře, a proto se ke konferenci vrátíme v nejbližším možném čísle s ohledem na připravovaný sborník.

Organizátoři připravují v příštím roce v pořadí již 3. konferenci. Možná by za úvahu stálo přizvat k jednání i několik ředitelů či učitelů odborných předmětů ze škol, které učitele přírodovědných, zemědělských a příbuzných obor přijímají. Dozvědět se tak z praxe, jak jsou s přípravou učitelů spokojeni.

JÍZDY ZRUČNOSTI V ŠESTI KOLECH

Začátkem listopadu se v Praze sešel koordinační výbor Jízdy zručnosti, aby se jeho členové dohodli na pořádání již pátého ročníku této populární soutěže. Loňského ročníku se v pěti oblastních kolech zúčastnilo rekordních 160 žáků z 57 škol (kategorii zemědělských škol) a 42 soutěžících v kategorii zemědělská veřejnost.

Pořadatelé soutěže

Hlavním pořadatelem soutěže a garantem celé akce je vydavatelství Profi Press, s. r. o., které zastupuje Ing. Martin Sedláček, ředitel vydavatelství, a Eva Makaloušová, vedoucí projektu. Spolupořadatelé jsou jednotlivé školy, na kterých se soutěž pořádá. Střední odbornou školu, Střední odborné učiliště zemědělské a technické a Učiliště **Humpolec**, odloučené pracoviště **Světlá nad Sázavou** reprezentuje ředitel školy Mgr. Otakar Březina a vedoucí praxe Josef Hoskovec, Integrovanou střední školu zemědělsko-manažerskou, Odborné učiliště a Učiliště **Cheb** ředitel školy Ing. Jan Kot a zástupce ředitele Ing. Jiří Houtke. Střední odborné učiliště **Blatná** zastupuje ředitel školy Ing. Václav Kníže a zástupce ředitele Ing. Stanislav Janota, Střední odbornou školu **Vyškov** ředitel školy Ing. Jan Holzer a vedoucí praxe Ing. Vlastislav Drobílek a Střední odborné učiliště **Hlušice** ředitel školy Mgr. Vladimír Blažej, vedoucí praxe Petr Vaníček a učitel odborných předmětů Dobroslav Šmidrkal. Velmi důležitým článkem skupiny je Ing. Vladimír Válek z Ústavu techniky a automobilové dopravy Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity **Brno**, který má funkci technického poradce a hlavního rozhodčího při finále soutěže. Novým členem této skupiny se stala Střední odborná škola a Střední odborné učiliště **Krnov** v čele s ředitelem školy Ing. Zdenkem Welnou a odborným pedagogem Ing. Aloisem Palcrem.

Je plánováno celkem šest oblastních kol, ze kterých vždy čtyři nejlepší postoupí do celorepublikového finále. Ve finále se tak objeví 24 nejlepších žáků z celé republiky.

Malé změny v pravidlech

Připravené změny budou platit pro všechna oblastní kola. Pro větší objektivitu soutěže se vždy před startem každého kola sejdou zástupci všech zúčastněných škol a podle dohody trať upraví – například změni pořadí prvků, upraví

úhly nájezdu a podobně, aby pořádající škola nebyla ve výhodě. Bude se také používat stejný bodovací systém jako při finále.

Řada škol spolupracuje se zahraničními školami, a z toho vyplývá další novinka – možnost účasti zahraničních soutěžících, například ze Slovenska, Německa a Polska. Nejlepšímu zahraničnímu účastníkovi bude udělena zvláštní cena.

Soutěže se zúčastňují žáci 2., 3. a 4. ročníků středních zemědělských škol a učilišť. Řada z nich přestává být v červenci žákem školy, protože nastupují do zaměstnání. Je pro ně pak složité uvolnit se a přijet soutěžit ve finále. Proto se finále bude konat již 28. června v Kostomlatech nad Labem v rámci Dne Zemědělce – sklizeň obilí a řepky.

Termíny a místa konání Jízdy zručnosti

3. 4. 2006	Techagro, Brno – Jihomoravské kolo, organizuje Vyškov
4. 4. 2006	Techagro, Brno – Severomoravské kolo, organizuje Krnov
5. a 6. 4. 2006	Techagro, Brno – volné jízdy pro návštěvníky veletrhu
12. 4. 2006	Blatná
20. 4. 2006	Cheb
4. 5. 2006	Světlá nad Sázavou
18. 5. 2006	Hlušice

Eva Makaloušová
Vydavatelství Profi Press, s. r. o.

Jedna z finálových jízd na Zemi živitelce 2005

SOUTĚŽ STUDENTŮ

středních zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání

Vyšší odborná škola rozvoje venkova a Střední zemědělská škola Hořice je ve dnech **6. a 7. dubna 2006** pořadatelem soutěže v praktických dovednostech studentů čtvrtých ročníků zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání. Tato akce se koná z pověření výkonné rady Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru a na základě dohody z posledního ročníku této soutěže konané v dubna 2005 v Olomouci. (Podle nepsaných pravidel se soutěž koná vždy na té škole, ze které pocházel vítězný student z předchozího ročníku. A v loňském roce zvítězila Miluše Křížová z hořovické školy.)

Vlastní soutěž se skládá z teoretické části – písemné testy z pěstování rostlin, chovu zvířat, z mechanizace a ekonomiky, dále z praktické části – jízda zručnosti traktorem Z 7211 s vlekem 5 t, poznávání osiv kulturních rostlin, hnojiv, chorob, škůdců a plevelů, odhad živé hmotnosti, poznávání plemen a výpočet přírůstku hospodářských zvířat, ekonomické výpočty a práce s PC.

Soutěž proběhne v objektu hořické školy a školního statku, jízda zručnosti se uskuteční v prostorách SOU Hlu-

šice. O jejím průběhu a výsledcích vyjde podrobný článek v květnovém čísle.

Další potřebné informace k soutěži poskytne Ing. Pavel Vrzala, tel.: 493 623 021, 737 123 436, fax: 493 623 021, e-mail: vrzala@szes-horice.cz a najdete je i na webových stránkách školy www.szes-horice.cz

Účastnice loňské soutěže

„LITOMYŠL 2006“

Ve dnech **18. a 19. května 2006** se už posedmé v Litomyšli uskuteční národní výstava hospodářských zvířat.

První výstavní den – 18. květen (čtvrtek) – bude, jako obvykle, určen mládeži. V jeho rámci se pod záštitou Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity Praha, Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha a Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru uskuteční několik soutěží:

- 1) Hlavní vědomostní soutěž, určená pro čtyřčlenná družstva žáků středních zemědělských škol, proběhne v prostorách VOŠ a SOŠT Litomyšl a bude mít následující obsahovou náplň.
 - Dvě skupiny otázek se budou týkat vědomostí a dovedností z oblasti chovu zvířat, tj. tematických celků: anatomie a fyziologie, obecná zootechnika, výživa

a krmení, chov skotu a chov prasat – včetně odpovídajících praktických cvičení.

- Další skupinu otázek budou tvořit aktuální chovatelská témata vycházející z informací měsíčníku *Náš chov* (ročník 2005 a 1. – 4. číslo ročníku 2006) a internetových stránek (www.agroweb.cz – informace ze živočišné výroby) od 1. ledna do konce dubna 2006.
 - Vzhledem k letošnímu významnému výročí pražského vysokého učení zemědělského bude jedna skupina otázek zaměřena na historii a současnost dnešní České zemědělské univerzity Praha. (Základní zdroj informací: internetové stránky ČZU + ČVUT).
- 2) Pro ostatní zájemce budou na výstavišti připraveny písemné soutěže zaměřené na všeobecné odborné a kulturní znalosti, včetně znalostí o ČZU Praha a soutěž na téma Moudrost našich předků v přísloví a pořekadlech.

3) Pro studenty s kulturními zájmy se vypisují následující soutěže:

- a) literární (libovolného žánru) na téma: Chov zvířat v životě dnešního člověka – Chovatel a vysoká škola
- b) výtvarná a fotografická – tematicky odpovídající zaměření výstavy

Soutěžní práce – s potvrzením ředitelství školy, že autor je jejím žákem – pošlete nejpozději do 30. dubna 2006 na adresu školy v Litomyšli: VOŠ a SOŠT Litomyšl, T. G. Masaryka 659, 570 13 Litomyšl

Prezentace družstev pro hlavní soutěž bude 18. května 2006 v 8.00 hod. v areálu jmenované školy v Litomyšli. Závazné přihlášky se jmény soutěžících i doprovodu čeká-

me nejpozději do 10. května 2006. (Případné další informace poskytne ředitelství školy na tel. č. 461 618 681.)

Vyhlášení vítězů všech soutěží a předání odměn proběhne téhož dne v aukční hale.

Pro případné hromadné výpravy škol uvádíme výpis z programu uvedeného výstavního dne:

- 9. 00 hod. Soutěžní přehlídka strakatého skotu
- 9. 30 hod. Hodnocení ovcí a koz (salaš)
- 12. 00 hod. Přehlídka vybraných kolekcí koní, skotu, prasat, ovcí a koz
- 13. 00 hod. Vyhodnocení soutěže škol
- 14. 00 hod. Soutěžní přehlídka holštýnského skotu

STREDNÁ VINÁRSKO-OVOCINÁRSKA ŠKOLA V MODRE

– jediná svojho druhu na Slovensku

V 19. storočí sme mali na Slovensku veľmi málo odborných škôl. Hádám by sa dali spočítať aj na prstoch. Slovenskej inteligencie temer nebolo.

Július Botto, vtedajší súčasník si v jednom zo svojich článkov položil otázku:

„Koľko sme mali do r. 1918 vznešených, krásnych, talentom i charakterom vynikajúcich postáv v malom a ťažko skúšanom národe našom? Veď sa u nás ani pleva neudržala. I tú chytil a uniesol vietor do všetkých uhlov sveta a zostalo nám len dobré zrno. A ten, kto sa priznal za Slováka, bola tým označená jeho sila a krása charakteru.“

História

Naša škola musela vzniknúť. Musela vzniknúť z nutnosti a zároveň múdrosti a prezieravosti. Vinohradníctvo v Uhorsku prežívalo veľkú krízu. Na vine boli zastaralé spôsoby pestovania viniča, technológia dorábania a ošetrovania vína a najmä zavlečenia chorôb z Ameriky do Európy. Malokarpatské vinohrady napadla nebezpečná fyloxéra v osemdesiatych rokoch 19. storočia. V Bratislave ju zistili v r. 1880, v Sv. Jure 1882, v Modre 1889 a v Pezinku 1890. Jej skazonosné účinky znásobila peronospora. Vážnosť si-

tuácie pre Malokarpatské vinohradníctvo si uvedomil Spolok bratislavských vinohradníkov. Podal žiadosť na zriadenie školy. Veľmi silno podporilo vznik školy aj samotné mesto Bratislava, ktoré vyčlenilo finančné prostriedky pre budovu školy, internát a samozrejme pozemky na vinohrady.

Vyučovanie sa začalo 6. januára 1884. Škola mimo riaditeľa mala jedného interného a 5 externých učiteľov. Učila 14 žiakov. Jej pôvodný názov bol – Bratislavská maďarská kráľovská vinohradnícka a záhradnícka škola. Sídli na

Sasinkovej a Matúškovej ulici. Po prvej svetovej vojne (20. septembra 1922) škola prešla do Modry. Bol to pre Modru veľký deň, dozvedáme sa to z viacerých denníkov. Na otvorení boli prítomné viaceré osobnosti vtedajšieho politického života. Umiestnená bola do zrenovovaného kaštieľa a boli pre ňu zakúpené pozemky na výsadbu vinohradov. Napríklad Emresovka 3,6 ha, Šnaudy 1,4 ha, Pažite 1,2 ha, Záhumenice 5,2 ha. V areáli školy bola pivnica s kapacitou okolo troch vagónov vína. Spočiatku na škole študovali žiaci viacerých národností z 36 vinohradníckych obcí. Bola a je jediná na Slovensku.

Premeny školy

Z časových dôvodov nemôžem podať podrobný výklad 120. ročnej histórie. Za toto dlhé obdobie škola prešla rôznymi premenami po stránke zmeny obsahu a rozsahu vzdelávania, materiálneho a priestorového vybavenia. Potreba vzdelávať vinohradníckych a vinárskych odborníkov bola vždy veľká. Slúži jej ku cti, že vyučovanie na nej prakticky nebolo prerušené.

Chcem pripomenúť, že po 2. svetovej vojne boli priestorové možnosti na vyučovanie pre veľký záujem žiakov kritické. Z toho dôvodu bolo rozhodnuté, že škola sa premiestni do zrekonštruovanej budovy Dievčenskej dištriktálnej školy ev. a. v. cirkvi (v ktorej sme dodnes), čo sa stalo realitou v r. 1954. Škola odborného charakteru potrebuje zariadenie i pre praktické vyučovanie žiakov. V období kolektivizácie poľnohospodárstva bolo potrebné vychovávať a vzdelávať pre veľkovýrobu. Z toho dôvodu bol v r. 1960 škole pridelený Fajdal, na ktorom hospodáril ŠM Senec.

Vybudovali sa nové vinice o rozlohe 50 ha, ovocné sady 50 ha a 200 ha ornej pôdy slúžilo pre potreby živočíšnej výroby. Školský majetok bol miestom, kde mladý budúci vinohradník a ovocinár zbieral praktické zručnosti. Učil sa spracovávať hrozno na ušľachtilý mok, ktorý na mnohých a mnohých výstavách žal úspechy a šíril dobré meno školy, Modry a Slovenska.

V r. 1970 sa výrazne zmenili ubytovacie, stravovacie, ale i športové podmienky žiakov tým, že sa postavil nový DM, jedáleň a telocvičňa. V tom čase študovali odbor vinohradníctvo žiaci z východného a južného Slovenska, ba aj južnej Moravy. V domove mládeže bola celoročná prevádzka, žilo a študovalo tam 200 žiakov. Po skončení školy čakali na nich novo založené vinohrady na východe krajiny, nové na tú dobu moderné pivnice a vysádzali sa ovocné sady po celej krajine. Budovala sa spolupatričnosť k vinohradníckemu a vinárskemu stavu a cítiť bol ich vzťah ku škole.

Nové podmienky

V r. 1989 sa zmenili spoločenské, politické i hospodárske pomery v krajine – bolo nevyhnutné zmeniť vyučovacie ciele. S novým názvom školy (1992 – Stredná vinársko-ovocinárska škola) sa skončila výchova pre potreby veľkovýroby. Zavedením nových odborných zameraní sa rozšírili možnosti uplatnenia absolventov na trhu práce. V odbornom zameraní „podnikanie vo vinohradníctve a ovocinárstve“, sme posilnili predmety ekonomického charakteru (účtovníctvo, manažment, marketing, informatika a pod.).

Odborné zameranie „agroturistika“ vyučujeme od r. 1995 ako prví na Slovensku. Sú v ňom posilnené predmety ako víno v gastronómii, turistika na vidieku, príprava pokrmov, spoločenská komunikácia a pod.

Škola je nadštandardne vybavená výpočtovou technikou. Internet pracuje 4. rok. Máme CISCO akadémiu. Žiaci dlhodobo dobre reprezentujú školu v odborných súťažiach (napr. SOČ aj v celoštátnom kole, Kráľovná vína, Rez viniča, Baťa Junior Achievement a pod.). Absolventom otvárajú dvere do sveta jazyky, ktoré vyučujeme – anglický a nemecký jazyk. Viacerí sa uplatnili aj v Amerike. Škola spolupracuje s odbornou verejnosťou organizovaním vinohradníckych a ovocinárskych seminárov. V oblasti modernizácie vyučovacieho procesu je najväčším úspechom výstavba moderných odborných učební a plynovej kotolne, ktoré boli dané do prevádzky v r. 1996 nákladom 50 mil. Sk, čím sa nezrovnateľne zlepšili podmienky na teoretické vyučovanie odborných predmetov. V jubilejnom roku 2003/2004 je na škole otvorený najväčší počet tried, 12, vo svojej 120 ročnej histórii.

Stredisko odbornej praxe

Vyučovanie na školách poľnohospodárskeho charakteru je ťažko možné bez možnosti zabezpečenia kvalitného praktického vyučovania všetkých typov. Toto sa vykonávalo na ŠkM Fajdal. Od r. 1989 neustávali tlaky na transformáciu ŠkM (prenájom, odpredaj a iné formy). Tieto snahy sa naplnili v r. 2003, kedy zriaďovateľ Bratislavský samosprávny kraj prenajal ŠkM, čím sa urýchlil jeho rozpad. V týchto rokoch, ktoré boli najťažšie pre zabezpečenie praktického vyučovania, škole pomohli jej absolventi. Poskytli vinohrady, ovocné sady a pivnice k tomu, aby mal vinohradnícky a ovocinársky dorast priestor na získavanie manuálnych a praktických zručností potrebných k získaniu úplného odborného vzdelania. V r. 2005 sa podarilo vedeniu školy presvedčiť zriaďovateľa o potrebe vlastného zariadenia

potrebného na zabezpečenie praxe. Škole bolo vrátených 2 ha vinohradov a zdevastovaná školská pivnica. Dňom 16. 7. 2005 bolo zriadené Stredisko odbornej praxe. Do konca roku bola vykonaná rekonštrukcia stavebnej časti pivnice. V súčasnosti stojí pred nami úloha získania finančných prostriedkov pre vybavenie pivnice novou technologickou linkou.

V živote 122-ročnej vinársko-ovocinárskej školy bolo veľa dôležitých medzníkov. Škola sa však vždy dokázala včas prispôbiť potrebám doby a vždy vychovávala dobrých odborníkov. Myslím si, že sme v tomto smere nezostali našim predchodcom nič dlžní.

Mgr. Slavomír Zoch
SVOŠ Modra

120. VÝROČÍ ZALOŽENÍ

**Střední odborná škola veterinární a zemědělská
v Českých Budějovicích**

V letošním roce oslaví naše škola již 120. výročí svého založení a v současnosti patří mezi největší školy v Jihočeském kraji. Stále se těší velkému zájmu uchazečů o studium, což svědčí o dobrém jménu školy, které buduje již několik generací pedagogických pracovníků.

Historie

Úplné začátky sahají do r. 1879, kdy byl založen hospodářsko-lesnický spolek. Jeho členové se rozhodli vytvořit dvojjazyčnou zemědělskou školu pro české a německé žáky. Spolek jmenoval kuratorium, jehož úkolem byly praktické kroky při zakládání školy. Národnostní problematika však původní cíle komplikovala, a tak v konečné fázi byly založeny školy dvě – německá a česká.

První jmenovaná – **Německá rolnická škola** – se z pronajatých prostorů přesunula do hospodářské usedlosti ve Čtyřech Dvorech (část města Č. Budějovice), v její blízkosti pak byla postavena v r. 1898 nová školní budova v ulici Na Sádkách. Při zakládání druhé – **České rolnické školy** – se v roce 1886 aktivně angažoval vůdce českého zastupitelstva JUDr. August Zátka, jedna z nejvýznamnějších postav českobudějovické historie vůbec, a předseda českého zemědělského a lesnického spolku Vilém Brzorád. Oba stáli v čele kuratoria, které zakoupilo statek Na Krásné vyhlídce u silnice do Rudolfova (místo dnešního školního areálu), kam se z pronajatého objektu stěhovali žáci a učitelé již ve škol. r. 1887/1888. Urychleně se začalo s výstavbou nové školní budovy, která pak sloužila výuce do roku 1967. V současné době je využívána jako domov mládeže.

V prvních letech své existence musela škola přesvědčit rolníky o potřebě a nutnosti vyššího vzdělání v zemědělské

sféře. Přes počáteční nedůvěru se jí to bezesporu podařilo a získala dobré jméno díky úspěšné práci absolventů. Po r. 1918 její význam narůstal, studium bylo i nadále dvouleté, bez závěrečných zkoušek. Od r. 1939 zněl název školy **Zemská rolnická škola v Českých Budějovicích**, školní statek měl výměru 22 hektarů zemědělské půdy a byl vybaven nejmodernější technikou. Problémy nastaly během druhé světové války. Školní budovy zabrala německá posádka pro vojenské účely, řada studentů byla poslána na nucené práce do Německa, a tak výuka skončila v r. 1944.

V poválečných letech zaznamenalo zemědělské školství v našem městě řadu strukturálních změn. V souvislosti s politickým vývojem byla zrušena německá zemědělská škola Na Sádkách ve Čtyřech Dvorech. V její budově byla ve škol. r. 1949/1950 otevřena škola nová, která se postupnými změnami proměnila na čtyřletou **Střední zemědělskou technickou školu** zakončenou maturitní zkouškou. Studentům nabízela obory pěstitel-chovatel a veterinářství. Svou existenci ukončila tato škola škol. r. 1977/1978, kdy v rámci reorganizace zemědělského školství v kraji byl obor

pěstitel-chovatel zrušen a obor veterinářství byl přičleněn k oboru mechanizačnímu na naší současné škole, tedy na Rudolfovské třídě. Zde bylo po druhé světové válce obnoveno studium, tentokrát už na tříleté **Základní odborné škole rolnické**, k níž byla přiřazena dvouletá škola zahradnická. Škola se postupně specializovala na obor mechanizace zemědělské výroby.

V dalších letech neprošla škola pouze změnami názvů (Střední zemědělská technická škola, Střední zemědělská škola, Střední zemědělská škola a Rodinná škola a od **1. září 1999 Střední odborná škola veterinární a zemědělská**), ale došlo především ke změnám koncepčním. Kromě čtyřletého studia zakončeného maturitou a tříletého (později pětiletého) nástavbového studia na škole existovaly ještě další formy – jednoletá nástavba pro pracovníky JZD, dvouletá zemědělská mistrovská zkouška a dálkové studium.

Výrazně nové podmínky pro rozvoj školy nastaly po listopadu 1989. Rozpadla se jednotná zemědělská družstva, zanikaly státní statky, měnily se postoje státu k zemědělské problematice. Tato fakta vyvolala nutnost změnit charakter výuky na zemědělské škole. Projevilo se to zejména přechodem k obsáhlejšímu a moderně zaměřeným oborům, zaváděním výpočetní techniky do učeben, organizováním různých kurzů a také přípravou studentů na vysokou školu.

Současnost

Současnou vnitřní strukturu má škola od 1. září 1999 a nabízí tři základní obory:

Mechanizace a služby – zaměření – výpočetní technika a automatizace mechanizovaných služeb, zemědělská mechanizace a služby, dopravní a servisní služby. Absolventi mají velmi široké uplatnění v závislosti na zaměření, např. jako počítačová technika, správci počítačové sítě, servisní a dopravní technici, dispečeři mechanizovaných prostředků, řidiči, svářeči, pracovníci obsluhy zemědělské techniky, dispečeři dopravy, podnikatelé v autodopravě, provozovatelé autoškoly, celní deklaranti atd.

Veterinární prevence oslovuje studenty se zájmem o zvířata, o jejich chov, výcvik a kompletní zdravotní péči. Absolvent může pracovat jako asistent veterinárního lékaře,

kontrolor a analytik hygieny potravin, laborant, inseminační technik, může podnikat v kynologii, hiporehabilitaci nebo v oblasti kosmetiky zvířat (po absolvování potřebných, školou organizovaných kurzů).

Zahradnictví je nejmladším oborem na škole a navázal na předcházející obor výsadba a údržba veřejné zeleně. Po ukončení studia nachází absolventi uplatnění jako zahradnický technik, podnikatel na úseku projektování a údržby zeleně, v oboru veškerých zahradnických služeb, vazačství, aranžování květin, odbornému poradenství.

Studium všech oborů je čtyřleté, ukončené maturitou a samozřejmě s možností následného studia na vysokých školách, kam odchází nezanedbatelné procento absolventů.

Škola v současné době nabízí studentům moderní podmínky pro výuku – skvěle vybavené počítačové učebny s možností využívat je prakticky po celý den, knihovnu nejen s tradiční uměleckou literaturou, ale i odbornou, specializovanou na knihy a časopisy ze všech potřebných oborů.

Střední odborná škola veterinární a zemědělská v Českých Budějovicích oslaví své **120. výročí vzniku ve dnech 3. a 4. března 2006** slavnostním setkáním studentů, absolventů a hostů, dnem otevřených dveří a reprezentačním plesem, který již počtvrté pořádá Klub absolventů a přátel školy. Více www.sosvaz.cz

Mgr. Lenka Petrášová
SOŠVaZ České Budějovice

HISTÓRIA ZDRUŽENEJ STREDNEJ ŠKOLY LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

V predchádzajúcom čísle sme sa zamerali na historické výročia našich predchodkýň v Liptovskom Hrádku a v Ráztockách. V druhej časti by sme Vás poinformovali histórii našej školy od roku 1960 po súčasnosť.

Na základe rozhodnutia ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva bola poľnohospodárskym odborom ONV v Liptovskom Mikuláši škola premiestnená z Ráztok do **Beňadikovej** v roku 1960. Na základe tohto rozhodnutia došlo zároveň aj k premenovaniu školy z Poľnohospodárskej učňovskej školy na **Poľnohospodárske učilište**.

Vyučovalo sa v bývalej administratívnej budove ŠM Beňadiková a v kultúrnom dome. Boli vytvorené dve triedy. V školskom roku 1961/1962 bolo učilište umiestnené v bývalom kaštieli. K dispozícii tu boli 2 triedy, 3 učebne, zborovňa a riaditeľňa. V roku 1962 bola dokončená drevená prístavba pre cca 40 žiakov ako DM.

V školskom roku 1969 – 1970 došlo k oddeleniu odboru poľnohospodársky mechanizátor z Poľnohospodárskeho odborného učilišťa Ružomberok a tento bol pričlenený do Beňadikovej.

Po pričlenení učebného odboru poľnohospodársky mechanizátor z Poľnohospodárskeho učilišťa Ružomberok došlo v školskom roku 1969/1970 k zmene pôsobiska učilišťa a aj k zmene názvu. Učilište sa z Beňadikovej premiestnilo do priestorov nového moderného areálu **Strednej poľnohospodársko-technickej školy v Liptovskom Mikuláši**. V jej priestoroch začalo svoje pôsobenie od 1. septembra 1969 pod názvom **Poľnohospodárske odborné učilište**.

Táto zmena bola výsledkom nedostatočného využívania celej školskej budovy SPTS. Rok pred premiestnením učilišťa kapacitne budovu dopĺňovala ZDŠ. V tomto novom areáli sa nachádzali školské a dielenské priestory, garáže, telocvičňa, športové ihriská, jedáleň i budova domova mládeže.

Poľnohospodárske odborné učilište začínalo na novom mieste pôsobenia s týmito učebnými odbormi: poľnohospodár-mechanizátor, traktorista-mechanizátor, chovateľ hovädzieho dobytku. Aj napriek tomu, že išlo o novú účelovú školskú budovu, ktorá bola daná do užívania v roku 1966, neboli tu dostatočné priestorové i materiálne podmienky pre dve poľnohospodárske školy. Na základe

tejto skutočnosti sa hľadali možnosti pre ďalší rozvoj poľnohospodárskeho odborného učilišťa v iných priestoroch, ktoré by slúžili pre potreby výchovy kvalifikovaných poľnohospodárskych robotníkov.

Začiatkom roku 1981 bol predložený návrh na premiestnenie učilišťa z Liptovského Mikuláša do objektov JRD 1. máj so sídlom v Liptovskom Ondreji – **hospodárstvo Beňadiková**, ktoré už v minulosti slúžili výchove poľnohospodárskeho robotníckeho dorastu. Predchádzajúci užívateľ ČSLA tieto objekty prispôbil k 1. septembru 1981 k užívaniu. V tom istom roku prípisom Inštitútu výchovy a vzdelávania Ministerstva poľnohospodárstva a výživy – krajská pobočka Zvolen z 15. decembra 1980, č. 706/80 bolo stanovené elokovať Poľnohospodárske odborné učilište Liptovský Mikuláš od 1. septembra 1981 pod **Stredné odborné učilište poľnohospodárske Ružomberok**. Toto rozhodnutie spadalo do obdobia, kedy priestorové problémy na SPTS dosiahli kulminálny bod. Situácia sa dočasne vyriešila tak, že POU do 31. augusta 1982 bolo umiestnené ešte v SPTS, ale od školského roku 1981/1982 vystupuje pod názvom **Stredné odborné učilište poľnohospodárske Ružomberok – miestne odlúčené pracovisko Liptovský Mikuláš**.

Liptovský Mikuláš 1969–1981

Vzhľadom na to, že k 1. septembru 1982 bola ukončená rekonštrukcia objektov v Beňadikovej, začal sa školský rok 1982/1983 už v týchto priestoroch. Súčasne došlo aj k zmene názvu a to na **SOUp Ružomberok – odlúčené pracovisko Beňadiková**. Tento názov však trval len do 1. septembra 1983, kedy sa škola premenovala na **Stredné odborné učilište poľnohospodárske Beňadiková**.

Pri zvažovaní postupu ďalšieho skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu, hlavne po stránke priestorovej, sa upustilo od dobudovania areálu učilišťa v Beňadikovej, kde sa plánovali náklady na jeho dostavbu v sume 45 miliónov korún.

Zvolila sa alternatíva premiestniť školu do nových objektov v Liptovskom Mikuláši, ktoré mali pôvodne plniť funkciu doškoľovacieho strediska pre pracovníkov v poľnohospodárstve.

Prvou zmenou v špecializácii školy na novom mieste jej pôsobenia bolo otvorenie 4 ročného študijného odboru Mechanik-elektronik so zameraním na automatizačnú

techniku v školskom roku 1987/1988, 2ročného nadstavbového štúdia v študijnom odbore Poľnohospodárstvo v školskom roku 1993/1994 a učebného odboru Biochemik-biochemička so zameraním na mliekarskú výrobu.

V rámci zlučovania škôl bol pre nás prelomový školský rok 2001/2002, kedy došlo k zlúčeniu so Strednou odbornou školou poľnohospodárskou a vznikol nový typ školy **Združená stredná škola poľnohospodárska**. Zlúčenie obohatilo štruktúru odborov o študijné odbory agropodnikanie a potravinárstvo. Posledná zmena v názve školy bola k 1. 9. 2005, kedy sa škola premenovala na **Združenú strednú školu**. Aká je súčasnosť a perspektíva školy o tom by sme poinformovali čitateľov v nasledujúcom vydaní.

PROSTĚJOVSKÉ TOVÁRNY NA STROJE

Wichterle a Kovařík a. s., Prostějov, Morava

2. díl

KOVAŘÍK

V roce 1896 se z vídeňské techniky vrátil do továrny starší bratr Ing. František Kovařík. Ve Vídni pracoval jako konstruktér pro stavbu strojů a vyučoval technickému kreslení. Tak vznikla společná firma F. a J. Kovařík, továrna strojů a slévárna Prostějov.

Ve Wichterlově továrně se do sloučení s firmou J. a F. Kovařík vyrábělo celkem 45 typů mlátiček, z nichž 32 typů mělo zubové mláticí ústrojí a horní mlat. 13 typů mělo mláticí ústrojí mlatkové se spodním mlatem. Obě firmy vyráběly obdobný sortiment zemědělských strojů, a tak vlastní typy zemědělských strojů si navzájem konkurovaly.

V r. 1903 začaly obě firmy vyrábět stabilní, čtyřtákní, volnoběžné, vodou chlazené s horizontálně uloženým válcem palivové motory pro pohon benzínem. V těchto motorech bylo možno používat jako pohonné látky také petrolej. V té době byly již vyráběny mlátičky s dvojitým čištěním, klasňovacím zařízením a třídícím zrní. K mlátičkám byly dodávány i lisy na slámu se samostatným pohonem. O několik roků později byla zavedena výroba stacionárních horizontálně uložených motorů s generátory na nasávaný plyn z antracitu nebo koksu, s výkonem 10 až 65 HP, pro pohon mlýnských zařízení. Firma F. Wichterle začala v r. 1908 vyrábět také vysokotlaké čtyřtákní motory

s vertikálně uloženým pístem pro pohon naftou, jedno- až tříválcové, s výkonem 20 až 200 HP, které byly používány pro pohon transmisí v menších průmyslových podnicích, elektrárnách, apod. O rok později ustavila firma F. a J. Kovařík akciovou společnost, aby mohla doplňovat svůj výrobní program a obstála v konkurenci F. Wichterleho s názvem Prostějovská akciová továrna na stroje a motory F. a J. Kovařík. Opírala se o Živnostenskou banku v Praze.

V r. 1910 zakoupila od bratří Wintrů cihelnu za drahou a na jejím místě postavila kotlárnou, v níž se vyráběly kotle pro parní lokomobily. Po dvou letech zakoupila firma další pozemky, které sousedily s objektem továrny, a postavila zde novou stolárnu, v jejím sousedství pak třípatrovou budovu pro montáž strojů. V té době bylo již zřejmé, že se mezi evropskými státy schyluje k válce. Začaly potíže s odbytem zemědělských strojů. Export do carského Ruska a do Haliče byl úplně zastaven. Ceny výroby strojů se začaly zvyšovat a po vypuknutí I. světové války roku 1914 byl přiděl materiálu na výrobu omezován. Obě firmy, aby nemusely propustit větší část svých zaměstnanců a udržely v provozu výrobní zařízení, převzaly výrobu pro armádu a začaly těsněji spolupracovat.

Těžká hospodářská situace po 1. světové válce pak přiměla oba konkurenty – Kovaříky a Wichterleho, aby se v posledním měsíci r. 1918 spojili a vytvořili největší to-

várnu na zemědělské stroje na území nové republiky. Z iniciativy F. Kovaříka došlo brzy po vyhlášení samostatnosti Československé republiky 22. prosince 1918 ke sloučení obou firem. Tak vznikla největší továrna – Prostějovské továrny na stroje Wichterle a Kovařík akc. spol., Prostějov, Morava – největší spojené strojnické závody na výrobu hospodářských strojů a motory na území Československé republiky. Sloučené továrny řídila dvanáctičlenná správní rada se šestičlenným výkonným výborem, který byl zvolen ze členů správní rady.

Koncem r. 1919 byla dohodnuta částečná redukce výrobního programu a postupná specializace výroby strojů, které do té doby vyráběly v obdobném provedení obě továrny. Začátkem r. 1920 byl ředitel firmy Wichterle a Kovařík pan Ludvík Vopálka, po smrti Františka Červinky obchodníka a výrobce hospodářských strojů, pověřen i zastoupením této firmy. Pobočka firmy byla zřízena na nám. Republiky 7 v Praze 1. Ve Wichterlově továrně byly po provedení specializace vyráběny všechny typy palivových motorů na benzín, naftu a na nasávaný plyn, dále pak některé typy mlátiček. V Kovaříkové továrně se kromě jiného vyráběly i parní lokomobily, secí, žací obilní i travní stroje, velké typy mlátiček a všechny čistící mlátičky se spodním mlatem.

Specializaci výroby a sloučení dílen urychlila po I. světové válce krize, postupující v celém světě. Opět se snížil export strojů a tím došlo i ke snižování výroby, k omezování pracovní doby a dalším nutným, avšak pro firmu velmi negativním aspektům, a tak docházelo k postupnému zadlužování firmy. Hledaly se možnosti nové výroby mimo oblast hospodářských strojů. Byla zřízena výroba trojfázových elektromotorů s výkonem 3-75 kW, které se vzhledem k postupující elektrifikaci v zemědělství začaly používat také k pohonu mlátiček. Vytlačovaly tak parní lokomobily, benzínové a naftové motory, dosud pro tyto účely používané. Byla zastavena i výroba vodních odstředivých čerpadel a začaly se vyrábět drtiče kamenů několika velikostí a zařízení pro šterkovny.

Uvažovalo se rovněž o výrobě automobilů Wikov (začalo se r. 1924). V průběhu r. 1933 – vydáním zákona o motorových vozidlech – podstatně klesl odbyt všech druhů automobilů, malosériová výroba byla postupně omezována, až úplně zastavena, ale přesto měla pro vývoj podniku velký význam. Pomohla po technické i organizační stránce překonat firmě léta krize.

Koncem r. 1927 se firma zúčastnila soutěže na návrh zemědělského traktoru, kterou vypsal ministerstvo zemědělství. Ze zúčastněných 14 firem získal návrh firmy Wikov III. cenu a ministerstvo zemědělství objednalo prototyp traktoru k veřejnému odzkoušení s ostatními traktory. První zemědělské traktory Wikov 32 na pohon petrolejem se dostaly do zemědělské praxe v r. 1929, o rok později vyhořela budova pro montáž malých strojů.

Světová krize třicátých let opět zavinila i katastrofální situaci v celém československém zemědělství. Rolníci nebyli schopni splácet ujednané splátky na dodané stroje a tím méně mohli kupovat stroje nové. Tento stav se okamžitě projevil nedostatkem pracovních příležitostí, firma Wichterle – Kovařík byla nucena propustit polovinu pracovníků. Pokračovala výroba dalších typů traktorů s pohonem na naftu. Byly to jednak traktory orební, se železnými koly a jednak traktory určené pro použití v průmyslu a dopravě s plnopryžovými oráfovanými koly nebo s pneumatikami. Orební traktory měly vyměnitelná kola s úzkým železným oráfováním pro kultivaci a sklizeň okopanin.

Ve druhé polovině r. 1937 nastal znovu pokles v odbytu zemědělských strojů, zejména velkých mlátiček. Továrna se snažila nahradit předešlé ztráty výrobou drobných zemědělských strojů a zařízení, zejména pleček, řezaček, řepáků, secích strojů, pařáků, elektromotorů, naftových motorů a malých typů mlátiček. Byla zahájena výroba jednoduchých mlátiček bez vytrásadel a bez čištění s ručním nebo žentourovým pohonem, složité mlátičí soupravy s vytrásadly, dotřasadly, kapsovými výtahy a pytlovacím zařízením pro pohon parními lokomobilami až po palivové motory nebo elektromotory.

Koncem r. 1938 po mnichovském zasedání a okleštění pohraničních oblastí Československa odbyt zemědělských strojů opět poklesl. Byla zavedena náhradní výroba volnoběžek „TEMPO“ pro jízdní kola, staly se jediným výrobkem, který však měl úspěch i v zahraničí, zejména v Holandsku. Kromě drtičů kamene a drtičů šterku se připravovaly prototypy čerpadel a osvětlovacích agregátů.

V r. 1939 mohly být vyráběny pouze ty stroje a v takovém množství, v jakém byl přidělen materiál. Výroba zemědělských strojů byla postupně omezena a opět nahrazena výrobou pro německé válečné hospodářství a německou brannou moc. Firma byla znárodněna v roce 1948.

Ing. Petr Novák, CSc.
MZe ČR

JOSEF BENÝŠEK

„... Stačili na všechno. Školní hospodářství spravoval sám ředitel Josef Benýšek. Ve škole nebyli žádní zřízeníci, jediný zahradník, který byl současně školníkem, zastával všechny funkce podřízenější, ostatní obstarávali ředitel a učitelé... Teprve v roce 1901 se rozmnožuje personál o zvláštního instruktora chmelářského s funkcí hospodáře a od roku 1908 přichází teprve samostatný zahradník...“

F. Hejnar, 1986

Úvodní slova pocházejí z pera dlouholetého člena pedagogického sboru zemědělské školy v Olomouci na Klášterním Hradisku. Díky jeho nadšení a nadšení několika jeho kolegů má olomoucké zemědělské školství zpracováno svou historii jako málokterá škola. Jejich zásluhou zůstaly také zachovány cenné doklady o životě a práci řady osobností zemědělského školství, a to nejen olomouckého.

Josef Benýšek patřil na Olomoucku k zaníceným a obětavým průkopníkům zemědělského pokroku. Narozen 13. listopadu 1847 v Hlušovcích u Olomouce, absolvoval německou reálku v Olomouci a tehdejší Vyšší hospodářský a hospodářsko-průmyslový ústav v Táboře (1868–1870). Hned po dokončení studia začal spolu s profesorem Demlem jako horlivý kočovný učitel Hané. Jeho cesta za katedru vedla přes Hospodářskou jednotu olomouckou, která nahradila filiálku c.k. Moravsko-slezské společnosti pro zvelebení orby, přírodovědy a vlastivědy se sídlem v Brně, jinak též Moravskoslezské hospodářské společnosti – MSHS – (ona filiálka založena 30. 6. 1861). Ustavující valná hromada „Jednoty“ se uskutečnila 3. června 1871. V roce 1873 se Benýšek stává členem redakce a pokladníkem administrace nového časopisu Jednoty. V témže roce byla mu svěřena pokladna, zvolen členem výboru a posléze členem tzv. Výboru řídicího rolnickou školu v Přerově (E. Reich, 1912).

Škola hradiská jeví se úplným pokračováním školy přerovské

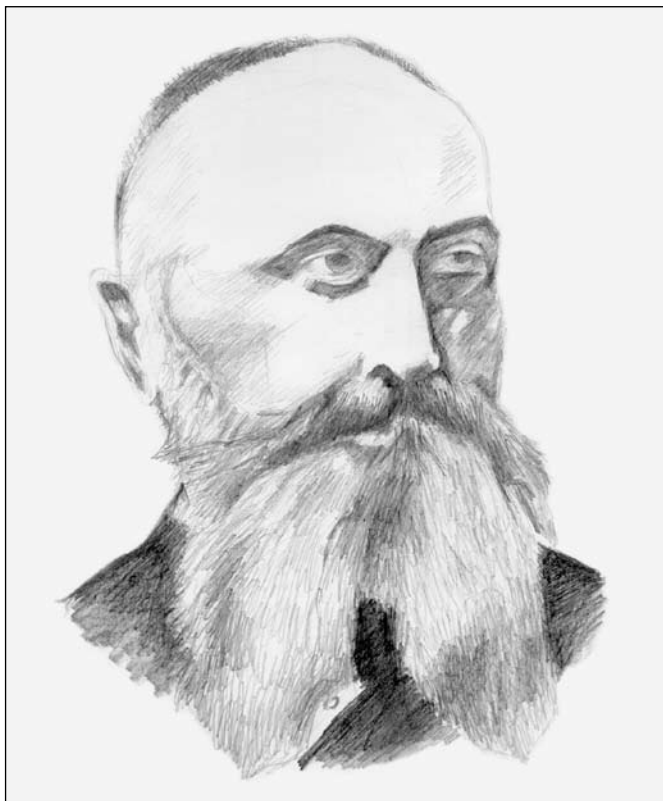
Jak známo, první rolnická škola na Moravě vznikla v roce 1865 v Přerově zásluhou olomoucké filiálky Moravskoslezské hospodářské společnosti a Záhlinicko-kvasické hospodářské jednoty. Po deseti letech z rozhodnutí zemského výboru a za souhlasu obou jednot zde vznikla střední hospodářská škola. To vyvolalo problém, co s původní rolnickou školou. Zrušit nebo přemístit? V naději, že na novou školu bude možno získat subvence, začalo se – podle Reicha (1916) – záměrně mluvit o zrušení. Zvolená taktika však nevyšla, podpory ani od zemských orgánů, ani od vlády se škola nedočkala. Navíc Morava tehdy byla bez okresních zastupitelstev, a tím také bez možnosti školu podporovat z jejich zdrojů, jak se to dalo v Čechách. Kro-

mě toho moravská města v té době byla vesměs ve správě německé, takže ani z pokladen městských nebylo možno čekat podporu české školy. Nezbyvalo, než vsadit na „krajní skromnost a sebezapření učitelstva škol hospodářských, příkladnou obětavost obcí, rolnických závodů průmyslových a peněžních i jednotlivců z řad anebo přátel rolnictva“ (Reich, 1916).

Pro další setrvání původní školy v Přerově se nenašlo pochopení (s potížemi v najatých místnostech zde přežila další rok). S nepřekonatelnými překážkami se setkal i jednání o případném přemístění školy do Prostějova. Za této situace se chopila iniciativy Hospodářská jednota v Olomouci. Návrh člena „Výboru rolnickou školu řídicího“ Josefa Benýška na zakoupení tzv. Wolfovy restaurace s velkou zahradou na Klášterním Hradisku valná hromada 27. 5. 1876 jednomyslně schválila, připravené stanovy pro „novou“ rolnickou školu schválilo c. k. moravské místodržitelství 28. července 1876. Podle stanov zvoleno i kuratorium školy (předsedou se stal J. R. Demel, členem výboru mimo jiné Josef Benýšek) a zahájena úprava původních hostinských místností pro účely školy. („...Stavby musí se provést co nejlacněji, proto se nebude stavěti na vápno, nýbrž jen na hlínu...“ Reich, 1912). Práce rychle pokračovaly a 17. října 1876 už mohla být slavnostním způsobem zahájena výuka. Začínaly oba ročníky – první ročník přerovské školy z 11. školního roku (1875/76) přišel na Klášterní Hradisko jako druhý. Přешel i poslední ředitel „Přerova“ Josef Poláček (1845–1901), „takže rolnická škola hradiská jeví se tím úplným pokračováním školy přerovské a to tím více, že byla zřízena tímže spolkem, skoro stejnými osobami, převzala skrovný majetek i povinnosti i učitelstvo i žactvo školy přerovské, takže plným právem mohla zahájit místo prvního hned 12. školní rok...“ (blíže: E. Reich, 1912 a 1916 nebo F. Hejnar, 1996).

Přivedl ústav mezi „nejpřednější školy Moravy“

Josef Benýšek od samého začátku na Klášterním Hradisku působil jako odborný učitel. Po třech letech, začátkem školního roku 1879/80, byl stávající ředitel Josef Poláček povolán zpět do Přerova a vedením školy pověřen Josef Benýšek. V této funkci vytrval až do roku 1912, tedy 33 let,

Josef Benýšek – autor ilustrace Jiří Buchta

tj. do povýšení školy na školu střední. Ojedinelý rekord v historii olomouckého zemědělského školství dodnes. Cesta k němu nebyla snadná!

Původní školu, upravenou velmi úsporně, tvořily dvě přízemní budovy s 25 místnostmi, nádvoří a zahrada. Výuce sloužilo 5 místností, „stravovatelce chovanců“ rovněž 5. Pro ubytování učitelů bylo určeno 9, pro ubytování chovanců 5, a zbývající místnost sloužila jako kancelář. (Bydlení i stravování ve škole bylo povinné.) Prvními učebními pomůckami byly obrazy, grafy vlastní výroby a přírodniny upravené rovněž samotným učitelem, popřípadě za pomoci žáků. K nim přibývaly pomůcky darované, prostředky na nákup nebyly. Zahrada byla postupně upravena na část zeleninářskou, ovocnářskou (včetně ovocné školky), botanickou a na tzv. pokusné pole. („Služné učitelů i ostatní vydání byla stlačena na míru nejmenší“ – Reich, 1912.)

Návštěvnost školy zpočátku nebyla valná. I na Hané bylo třeba rolníka trpělivě a dlouho přesvědčovat, že odborné vzdělání se vyplácí! Začínalo se s 20 chovanci, v dalším roce jich bylo 18, potom 16 a zase 18 – souhrnně tedy za první 4 roky 72 žáků, z nichž oba ročníky absolvovalo pouze 30! Školy, které měly od začátku dostatek zájemců, byly výjimkou! („Na škole přerovské odbylo v 9 letech školu 88 žáků úplně, po odbytí 1. ročníku odešlo 53 žáků...“ – Reich 1912). Tato situace, mimo jiné, podvazovala další

rozvoj. Škola by se mohla „doprositi“ podpory státní i zemské, „kdyby počestné rolnictvo naše čteněji syny svými ji obesílalo a tím na jevo dávalo, že školu tu považuje za důležitou. Touto zvětšenou podporou teprv umožnilo by se škole zařídit si hospodářství a tímto blahodárně působiti ve prospěch žactva“. Moravský zemský sněm v rámci nové organizace rolnických škol r. 1883 stanovil, aby při nich byla zřízena vhodná hospodářství. V Olomouci se začalo s jeho budováním v r. 1886. Vedle „polního hospodářství“ se budovala další účelová zařízení. Např. v zahradě hned první rok založena malá chřestovna, v r. 1890 velká chřestovna na poli („znamenitě se vyplácela“), v r. 1893 založeny rozsáhlé ovocné školky, v r. 1902 chmelnice, hojně využívaná i pro pokusné účely. Hodně pokusů, zejména sortovních a hnojářských, se uskutečnilo i na poli. Obytné i školní prostory samozřejmě chátraly. V roce 1896 příslušná komise uznala, že je třeba nevyhnutelně postavit novou školní budovu. Nastaly starosti pro Jednotu, pro ředitele. („...uvědomělé rolnictvo téměř všech obcí okresu olomouckého ochotně zdarma propůjčilo svých potahů ku svážení stavebního materiálu, mimo to písek dobýván ve vlastní zahradě a hleděno všemožně, aby vlastní režii při nákupu a opatrování stavebních materiálů získány co největší výhody, případně i dary, takže skutečná cena budovy stavební náklad značně převyšuje...“) Dne 4. prosince 1898 byla škola slavnostně vysvěcena a následujícího dne v ní zahájeno pravidelné vyučování.

Další významné události ve vývoji školy se váží k roku 1907. Podle návrhu ředitele Benýška podnikl zemský výbor kroky k získání státního hřebčince, který sousedil se školou. Škola tím dostala velmi cenný a důležitý objekt „ku svému rozšíření a zvelebení“. V témže roce došlo také k pozemštění školy, a to za podmínky, „že škola zůstane navždy českou a sloužiti bude vzdělání dorostu zemědělského, při čemž chovanci z okresu olomouckého mají míti při zápisu žactva přednost“. Stojí jistě za připomínku, že při účetní uzávěrce Hospodářské jednotě olomoucké zůstal obnos 18 000 K „zašetřený ředitelem Josefem Benýškem“, který pak použila k vybudování hospodyňské školy na Klášterním Hradisku, jejíž 1. ročník otevřen r. 1908! V roce 1910 na zasedání zemského sněmu je rozhodnuto o potřebě druhé zemské střední hospodářské školy na Moravě. V Přerově už nebylo možno návalu vyhovět. Navrženo proto zemskému sněmu přeměnit Zemskou rolnicko-chmelařskou na Klášterním Hradisku na střední hospodářskou školu. Ve školním roce 1911/12 otevřena první paralelka střední hospodářské školy přerovské na Klášterním Hradisku. Sněmovním usnesením z 10. ledna 1912 byla pak rolnicko-chmelařská škola zrušena a přeměněna na střední hospodářskou školu, která jako úředně samostatný ústav vstoupila v život dnem 1. září 1912.

Spolu s ukončením působnosti jeho školy odchází i ředitel Benýšek do penze, ve svých 65 letech. Bylo mu dopřáno těšit se z dobře vykonané práce ještě 15 let a tři měsíce, zemřel 23. února 1928. Život uzavřel úctyhodným činem: Své jmění věnoval národním a dobročinným účelům (R. Fischer: Olomoucký památník 1848–1918, Olomouc, 1938).

Stačili na všechno

Listujeme-li, nepochybně jen zlomkem dochovaných dokladů o životě a díle ředitele Josefa Benýška a jemu podobných, neubráníme se, spolu s Ing. Hejnarem, onomu konstatování, jež je naplněno obdivem i otázkami: „Stačili na všechno!“

Pro ilustraci nahlédneme do přehledu činnosti ředitele Benýška za rok 1908, jak jej uvádí ve své tiskem vydávané výroční zprávě český odbor Zemědělské rady pro markrabství moravské: „Ředitel Benýšek jest zároveň docentem nauky hospodářské na c. k. učitelském ústavu v Olomouci, stálým zpravodajem c. k. ministerstva orby o stavu osení a sklizně, stálým referentem c. k. ústředního ústavu pro meteorologii a geodynamiku ve Vídni, zpravodajem c. k. ústředního úřadu hydrografického ve Vídni, referentem

hydrografického oddělení zemského v Brně, zpravodajem c. k. komise pro ochranu rostlin ve Vídni, členem odhadní komise pro osobní daň z příjmů, členem výboru hospodářské jednoty v Olomouci, členem výboru zařizujícího hospodyňskou školu na Klášterním Hradisku, čestným členem hospodářských jednot v Olomouci a Uherském Brodě, členem výboru akciové továrny na strojená hnojiva v Přerově, kočující učitelem pro okresy Olomouc a české obce okresu Šternberského, intervenoval jako hospodářský znalec při vodoprávním řízení vodního družstva v Příkazech a ve Skrbeni za účelem odvodňování pozemků, pak při vodoprávním řízení při ustavení se vodního družstva za účelem regulování toku Oskavy ve Štěpánově, Krňově, Libuši, Březích, Moravské Hůzové, Benátkách, Starnově a Chomútově, pak při ustavení se družstva vodního za účelem odvodnění pozemků v Hnojicích. Mimo to pořádal hospodářský kurs třídní na Klášterním Hradisku, při němž přednášel o pěstování chmele.“

Ředitel Benýšek skutečně stačil na pestrou škálu odborných školních i mimoškolních činností. Našel si však čas a síly také na činnost kulturní. Byl spoluzakladatelem Jednoty divadelních ochotníků, byl jejím hospodářem, nejednou i uvaděčem. Hrál, co bylo potřeba. (R. Fischer, 1938).

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

VÍTE, CO JE OSKERUŠE?

zajímavý tip na výlet

Znáte oskeruši?

Toto zvláštní jméno nese mohutný strom, ještě v nedávné době odsouzen u nás na vymření. Dnes se těší popularitě na celé jihovýchodní Moravě, kde se vzácně vyskytuje v lesích i ve volné krajině. Největší koncentrace těchto krásných stromů s ceněným ovocem je na Strážnicku.

Výskyt oskeruše

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*), na Slovákku zvaný „oskoruša“, je mohutný a krajinářsky velmi dekorativní strom z čeledi Rosaceae. Roste v Evropě od Španělska po Turecko a Balkán a na severu zasahuje až k německému Lipsku. Roste roztroušeně ve světlých lesích, nikde ve svém areálu nevytváří souvislé porosty. Oskeruše je nositelem řady nej. Strom oskeruše je nejmohutnější druh jeřábu. Její plody jsou největší mezi všemi plody jeřábů na světě. Oskerušové dřevo je nejtvrdší z evropských dřevin.

Plody oskeruší

Oskeruše je významnou ale opomíjenou ovocnou dřevinou. Dozrálé čerstvé plody jsou po uležení (zhnědnutí) výborné pro přímou konzumaci. Mají sladkou jemně aromatickou chuť a krémovitou konzistenci. Používají se také k výrobě kompotů a marmelád. Sušené mleté oskeruše slouží k posýpce pokrmu. Plody se rovněž lisují, z jejich šťávy se vyrábí buď čisté oskerušové víno, nebo se přidává jako příměs při výrobě ovocných šťáv, moštů a vín, kterým zachová původní jasné barvy a aroma. Uleželé plody slouží k výrobě likérů nebo vysoce ceněné oskerušové pálenky. Směs pálenky s medem a bylinami je vhodná na léčení i prevenci nachlazení. V přírodě jsou plody oskeruše oblíbenou potravou ptáků a zvěře.

Plody oskeruší jsou velmi ceněny pro své obsahové složení. Jsou zdrojem cukrů, organických kyselin, bílkovin, pektinů, taninů a minerálních látek. Z medicínského hlediska

jsou oskeruše mírné diuretikum, laxans, antirevmatikum a vitaminiferum. Lidé žijící v oblastech, kde se oskeruše pěstovaly, často plody využívali v lidovém léčitelství.

Oskeruše – strom Slovácka

Výskyt na jihovýchodě Moravy je jedním z okrajů rozšíření. Oskeruše zde roste v porostech doubrav, ovšem většina známých stromů roste ve vinohradech, zahradách a na mezích. V trati Žerotín u Radějova byl také zjištěn snad největší strom v celé Evropě s obvodem kmene 458 cm, s rozložitou korunou vysokou 11 m a širokou 18 m a jeho stáří se odhaduje na 400 let. Co je nejzajímavější, strom stále plodí – i 700 kg oskoruší.

„Svátek oskoruší“ a „Oskorušová stezka“

„Svátek Oskoruší“ je největší akce, která je oskeruším u nás věnována. Koná se každoročně začátkem března (**letos proběhne 11. 3.**). Součástí svátku jsou kromě kulturního programu i odborné besedy, prodej stromků, jarmark lidových výrobků a košť asi 150 vzorků oskerušových pálenek. „Oskorušová stezka“ vede krajinou podhůří Bílých Karpat z Radějova do Tvarožné Lhoty a zpět s nápojkami na další cyklo a naučné stezky. Po trase je několik obdivuhodných

Plochy oskeruše (*Sorbus domestica*) – foto Josef Sus

stromů, dva z nich jsou vyhlášeny jako památné. Stromy upoutají zvláště na podzim svým barevným listím a zralými plody. Na návsi ve Tvarožné Lhotě je **Muzeum oskoruší** s expozicí, ochutnávkou produktů, prodejnou stromků a infocentrem.

Bližší informace na www.straznicko.cz

„bačka“

VELETRHY TECHAGRO, SILVA REGINA A ANIMAL VETEX

ve dnech 2. – 6. dubna 2006 na brněnském výstavišti

První dubnové dny na brněnském výstavišti proběhnou ve znamení přicházejícího jara. Polní práce, práce v lesích i živá zvířata, včetně mláďat, která neodmyslitelně patří k tomuto ročnímu období, bude symbolizovat trojice veletrhů, které za dobu své existence zaujaly prestižní místo nejen u nás, ale v celé Evropě.

Největší nárůst vystavovatelů zaznamenali organizátoři u Mezinárodního veletrhu zemědělské techniky TECHAGRO – dvě třetiny výrobků zemědělské techniky bude zahraničních, prezentovat je budou většinou čeští importéři. Poprvé bude mít společnou prezentaci zemědělské mechanizace Slovinsko a Nizozemsko, opět nebudou chybět Maďaři, Španělé, Italové, Rakušané, Němci, Slovinci; zvýšená je účast vystavovatelů z Polska.

Hlavním tématem letošního ročníku je Biomasa jako obnovitelný zdroj energie, která bude stále přítomna jak

v expozicích pavilonu Z, kde budou soustředěny všechny firmy z oboru, tak i v doprovodném programu.

Úvodní doprovodný program v podobě jednání představitelů agrárních komor zemí V-4 proběhne již ve dnech 31. 3.–1. 4. 2006. Ve dnech 1.–2. 4. 2006 se uskuteční **2. středoevropský veterinární kongres**.

V rámci doprovodného programu veletrhu **TECHAGRO** se mj. plánují následující akce:

2. 4. 2006, 14.00–15.30 pav. Z
**Úvodní fórum programu
„Biomasa jako obnovitelný zdroj energie“**

3. 4. 2006, 13.00 pav. E, Business center, sál I
**Den Slovinské zemědělské techniky
– prezentace a TK**

3. 4. 2006, 10.00–14.00 pav. Z
**Zemědělství – producent biomasy jako obnovitel-
ného zdroje technických materiálů a energie**

4. 4. 2006, 9.00–16.30 pav. A3, sál Morava
**Seminář
Reforma agrární a strukturální politiky EU**

4. 4. 2006, 10.00–14.00 pav. Z
Motorová paliva z fytohmoty, Bionafta – MEŘO

Jízdy zručnosti traktorem
3. a 4. 4. 2006 soutěž pro žáky zemědělských škol
5. a 6. 4. 2006 soutěž pro návštěvníky

U příležitosti lesnického a mysliveckého veletrhu **SILVA REGINA** se plánuje:

2. 4. 2006 pav. Z
**Odborný seminář
Problematika škod zvěří na zemědělských
plodinách**

2. 4. 2006, 14.00–15.30 pav. Z
**Úvodní fórum programu
„Biomasa jako obnovitelný zdroj energie“**

3. 4. 2006, 10.00–16.00 pav. Z
Dříví jako obnovitelný zdroj energie

4. 4. 2006, 10.00–16.00 pav. Z
Biomasa a její energetické využití

5. 4. 2006, 10.00–16.00 pav. Z
**Biomasa a její energetické využití
– zaměření na topeniště**

2.–6. 4. 2006, 9.30, 11.60, 14.00, 15.30, volná plocha P
Předvádění zpracování biomasy

Po celou dobu konání veletrhu bude probíhat Myslivecký program a výstava trofejí: módní přehlídky, besedy s populárními hosty, za zvěří kolem světa (trofeje, oděvy), expozice světových trofejí z Litvy, pytláctví dnes a včera, historie a současnost loveckých zbraní a nožů, mezinárodní expozice lesnictví a myslivosti, představení nového vozu ŠKODA pro lesníky a myslivce, laserová střelnice.

3.–5. 4. 2006, 10:30, 13:30, 15:30, před pav. Z
a na volné ploše Z1

Dřevorubecká Show STIHL Timbersports

2.–3. 4. 2006

Přednášky pro včelaře a širokou veřejnost, nedělnou součástí bude včelařská výstava v pavilonu Z

Výběr z doprovodného programu veletrhu
ANIMAL VETEX

Prezentace hospodářských zvířat vybraných chovatelů, předvedení plemenného skotu (český strakatý a holštýnský), prasat, ovcí a koz; výběr holštýnského skotu pro Evropský holštýnský šampionát; seminář o chovu prasat; ukázky práce ovčáckých psů; ochutnávka a prodej výrobků z jehněčího masa, kozího a ovčího mléka.

Mezinárodní veletrh Silva Regina bude mít největší plochu v historii agrárních veletrhů. Expozice mezinárodního lesnického a mysliveckého veletrhu budou poprvé soustředěny do pavilonu Z. Letošní expozice se zaměří především na ochranu přírody a na zajímavosti ze života zvěře. Centrem pozornosti bude výstava za zvěří kolem světa, v níž budou k vidění zvířata nejen z Evropy, ale též z Asie, Afriky a Ameriky. Celkem se na této výstavě bude podílet na dvě desítky zemí. Rozsáhlou prezentaci budou mít například Litevci, Estonci a Lotyšci, kteří představí řadu světových trofejí zvěře, například medvědů, rysů, tetřevů, jeřábků a bobrů. Návštěvníci pavilonu Z se mohou těšit na dokonalou iluzi přírody, nebude chybět umělé jezírko. V myslivecké restauraci si přijdou na své labužníci, kteří si budou moci vychutnat speciality ze zvěřiny a lahodné nápoje.

Více informací na www.techagro.cz

AGROKOMPLEX

výstavníctvo Nitra

18. 3. – 19. 3. 2006

VÝSTAVA PSOV

10. výstava psov NitraCanis CAC-SR

20. 4. – 23. 4. 2006

ENVIRO

11. medzinárodná výstava techniky a technológie ochrany a tvorby životného prostredia

GARDENIA

10. medzinárodná predajná výstava pre záhradníctvo, záhradkárov, priateľov bonsajov a kvetov

DOM EXPO

Postav si svoj dom

STONE-KOMPLEX

2. medzinárodná výstava kameňa, kamenárstva, kamenárskych výrobkov, nástrojov, strojov a technológií

23. 5. – 26. 5. 2006

MEDZINÁRODNÝ STROJÁRSKY VEĽTRH

13. medzinárodný veľtrh strojov, nástrojov, zariadení a technológií

EUROWELDING

12. medzinárodná výstava zvárania a zváraciej techniky

CAST-EX

12. medzinárodná výstava plastov a chémie pre strojárstvo

CHEMPLAST

10. medzinárodná výstava plastov a chémie pre strojárstvo

EMA

6. medzinárodná výstava elektroniky, merania, automatizácie a regulácie

3. 6. – 4. 6. 2006

VÝSTAVA PSOV

23. medzinárodná výstava psov všetkých plemien – FCI

CONTENTS

Framework educational programmes and their transformation into school educational programmes

Obligatory requirements for objectives, content and results of education in a specific discipline 3

Interdisciplinary relations and their application to the drawing up of worksheets

Worksheets are supplements to textbooks of biology 5

Cooperation with schools

An overview of the activities of Institute of Agricultural and Food Information 6

Secondary vocational schools and their importance for education

Further opportunities of schools in the propagation of vocational training 7

Information service

Representation of the European Commission in the Czech Republic 9

Training of growers – graduates return to the „crime scene“

Cooperation of the school in Litomyšl with the growers' community 10

How to proceed in the training of teachers of subjects from the area of natural science and agriculture

International conference 11

Driving skills in six laps

Competition of students in the driving of a tractor 13

Competition of students of secondary agricultural schools in the specialisation Agribusiness

Invitation and conditions of a vocational competition 14

„Litomyšl 2006“

Vocational, literary and art competition of students in the framework of a national exhibition of farmanimals in Litomyšl 14

Secondary School of Wine and Fruit Growing in Modrá – the unique school of this type in Slovakia 15

120th anniversary of foundation – Secondary Vocational School of Veterinary Medicine and Agriculture in České Budějovice 17

The history of Combined Secondary School in Liptovský Mikuláš 19

Wichterle a Kovařík

History of agricultural machinery 20

Josef Benýšek

Prominent personality of agricultural education 22

Do you know what a service tree is?

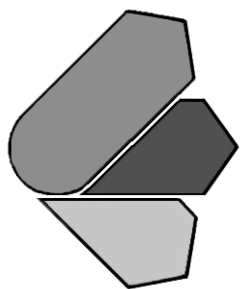
A tip for an interesting trip 24

TECHAGRO, SILVA REGINA and ANIMAL VETEX

fairs on Brno exhibition grounds 25

Agrokomplex – Nitra exhibitions

An overview of agricultural exhibitions 27

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 70 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejší „Domě zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Z JARNÍHO KALENDÁŘE

3. dubna – 18. května 2006

Jízdy zručnosti žáků pořádá Profi Press, s. r. o. za spolupřátelství jednotlivých škol

6. a 7. dubna 2006

Teoretická a praktická soutěž žáků středních zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání v prostorách Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Hořice

18. a 19. května 2006

Národní výstava hospodářských zvířat, první den – určený mládeži – se uskuteční vědomostní soutěž družstev žáků středních zemědělských škol

Podrobnosti ke všem akcím najdete uvnitř čísla

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč, roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
Ing. Igor Drobný, PhD., SZÁŠ Piešťany;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISS Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno; Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava; Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSSP Rakovice; prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR, Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora